Roj A ME

MAGAZINE 2025_2026 NO.9

ڕۆژا مە گۆڤارا وەرزانە

پەرمیێ ددتە مژارێن هزری و نەتەوەی

KURDISTAN

خۆدانیێ ئیمتیازێ : دلێر دلێرین

سەرپەرشتێ نڤێسینێ : ئاهورا کوردستانی

سەرنڤێسەر : داخاز ئەرەدنی

دەستا نڤێسەران : هلات مزوری & نوژین عابد

زمانڤان : نەرمین حسێن & ئەفراح فارس

وەرگێڕ: سیما گەردی & ئالان دوسکی

دیزاینەر: ساناریا ئسماعیل & سیپەل شیناس

دیزاینەر: دنیا زەعیم & هەلز ئەرتوشی

ART هونەری: دیاکو خاتۆن & ئاسیا لۆقمان

فۆتوگرافەر : دلدار مامێزدینی & ساهیرە گولی & یوسف مزیری

پارێزەر : ریال علی قادو

پەیامنێر : ئەحلام ئاکرەی & گولستان ڕێکانی & دلشاد سندی

ڕاگەهاندن: دلخاز غدر & سانا غەفوری & نارین مزیری

ژمارەی متمانە لەسەندیکای ڕۆژنامەنووسانی کوردستان 851

ڕۆژا مە, گۆڤارا ڕۆشنبیری و نەتەوەی

تەوەرێ ژمارێ_ نەتەوەی و کۆلتووری و هۆنەری

GMAIL: rojamemagazine851@gmail.com TL: 0750 7391120

سرۆشتێ پایتەختێ نەورۆزێ _ ئاکرێ

فۆتوکرافەر: یوسف مزیری

پێرست:

.1	پێشەکی	دلێر دلێرین	6
,2	وزا ڕۆژێ	داخاز ئەرمەنی	7
.3	ناوچەیێن ناکۆکی ل سەر	هلات حسن	9
.4	ترامپ	ئازاد عبد	11
.5	سیستەمی کۆنترۆلکردنی میدیا و ئافرەت	فاتما مزوری	13
.6	عێراق بەرەڤ کیڤە!	عمران هەرکی	14
.7	پەیامی ئێمە...	سانا غەفوری	17
.8	چیایێ کورەژار	شەربەت گۆهدار	20
.9	ئەز نزانم!	دلدار نزار	21
.10	گۆتتیێت فیلۆسۆفی	و. سیما گەردی	23
.11	گەشتا کوردستان زۆن	مایکڵ & هەڤال کوردم	24
.12	زیرەکی دەستکرد	سازان ئەرتوشی & هێرش نەزیر	27
.13	دەستپێکردنی بابەتێکی نوێ لەژیان	ئەحلام ئاکرەی	31
.14	ژینگەی تەندروست	کەسەر عبدی	33
.15	دەق	دیاکو خاتۆن	35
.16	ناما فیلۆسوفی	نڤێسەرێ هندا	37
.17	بابەتێن دووبارە	ژیمان شێلادزی	39
.18	گۆڤارا ڕۆژا مە	ئەحمەد سەعدی	41
.19	هونەرێ شێۆەکاری	سیپەل ژیناس	47
.20	هونەرژی هەر خەباتە	هەلز ئەترۆشی	51
.21	شێوەکاری ل دیدگا مەدا	ئادار مامێزدینی	53
.22	وێنە	دلخۆاز غدر	56
.23	ڕۆلی ڕێکخراوە نیۆدەوڵەتییەکان	ئسماعیل عبدالله	57
.24	چارەنڤێسەك تاڵ	بیۆار فایق	59
.25	شەترەنج	هەنا کوردی	61
.26	HALLOWEEN	جوجو کوردی	63
.27	ئاکرێ	بەشار ئاکرەی	67
.30	ژنێن بەرنیاسێت بامەرنێ	د.کارزان محمد	69
.31	دیدارا ڕۆمی	ئاسیا لۆقمان	73
.32	فۆتوکرافی	یوسف مزیری	75

پێشەکی:

ل دیدگایا مەدا ئەرد بێ ئاراستە دچیت ل بۆشاهییێن گەردوونیدا، و دیساژی ئەڤ ئەردێ ئەم لسەر دژین چ بنەمایەك بۆ نینە تا ئەم بێژن ئەڤ چوون و دەورانە یاكو زەمین مە بەرەڤ دبت دیاركرییە.

ئانكو ئەرد مە وەكو گەشتیڤانەك دناڤ كاروانێ بێدەمییێدا دبتن بێكو هیچ ئارمانجەك ژ ئەڤێ چوونێ و لدور خوە زڤڕینێ هەبتن، لەوڕان ئەڤ چەندە بوویە هێڤێنێ بیرەوەرییا مە كو ئەم گەنج ببنە كۆمەڵەیەك وەكو كۆمەڵا ڕۆژێ (سۆلار سیستەم)ی بهەڤڕا ببنە ئارمانج دگەلێكدا داكو ئەڤێ دەمێ پڕ ژ ڤالەهیێ وبیڕامانیێ تژی بكن ژ یارییەكێ كو تێدا ڕاستی خۆە لسەر دشۆپینت و مە تێدا دكت كارێكتەرەك و ئەم تێدا ب ئارەزوومەندانە شانۆییێ دناڤدا دكن.

مە دئەڤێ ژمارێدا تەومرێ گۆڤارێ هێلاییە ڤەكری و بتنێ چینا گەنج و هەڤبیرێن دگەل دیدگایا تەومری دگونجن بەشدارن، و هەر تاكەك ب خوسەری وان تێگەهان دكەتە ڕستە پێن ئەم لسەر هەمان ڕێڕەو دمەشن و بەردەوامیێ ددەنە كاروانێ كۆمەڵا خوە.

دیساژی ئەگەر دناڤا ڕستێدا پەیڤەك شاش و چەوت هەبتن هەلبەت نڤێسكار دێ خوازتن وێ پەیڤی بسڕینتن دناڤ ڕستێ, لەوڕان ئەمژی لدەما دیاردەیەك نەرینی ل ژیانا ڕۆژانەدا دبینن یان بخوازن دەستكاریێ ل هندەك تێگەهێن هۆندڕی پێن تاكیدا بكن، ئەم پێچەوانەی ڕستا نڤێسەری چ پەیڤان ژێنابن بەلكو تاكەكەسێن تاڕستان كرینە بنگەهێ خوە ئەم وان ناخێن وان تاكێن نەرینی دكن پێناسا بابەتی و ب ڕێزبەندی و ب پێرستا ئەم پێباوەر كار ل سەر گۆهەڕتنێ دكن، و ئەم خوە دكن ئەو ئاوێنەیا نەپاكا بێگەرد یاكو ئەو تاكەكەسێ مە مەبەست پێهەی بۆیە سەدەما نڤێسینا ئەڤێ ڕستێ و ئەم دنڤێسنا نهادا شێوێ وی یان وێ بۆ ڤەدگەڕینن، و ئەو لدەما خۆە دئاوێنەیا مەدا دبینن ئەو بێكو پەنایێ ببنە بڕیارێ ئەو دبتە تیشكەك ژ ڕۆناهیا ڕۆژا مە، لدۆماهیێ ئەم سۆپاسیا وان كەسان دكن پێن تێگەهێن وان ئاراستەییێن نەگۆڕن.

13.3.2025 DLER DLERIN

دامەزرێنەرێ گۆڤارا ڕۆژا مە

DAKHAZ EREDNI
28.3.2025 DUHOK

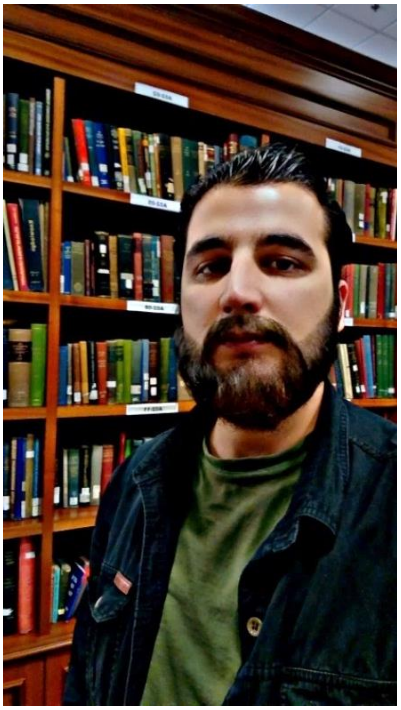

پڕۆژێ وزا ڕۆژێ

ڕاپۆرت: داخاز ئەرەدنی – سەرنووسەری گۆڤاری ڕۆژامە

سزاییێت ئەمریکا ل سەر ئیراقێ وەکرییە کو ئێراق بەرەف بکارئینانا وزەیا باشڤە بچت ئانکۆ وزا ڕۆژێ.

ب دەهان سالە وەلاتێ ئەمریکا و وەلاتێن ئێکەتییا ئەوڕوپا و وەلاتێن کەنداڤا عەرەبی دگەل وەلاتێن دیتر کار لسەر هندێ دکن بۆ ب سەر ئێخستنا پڕۆژێ نەتەوەییێن ئێککگرتی بۆ پاراستنا ئەڤ گەردوونێ ئەم لسەر دژین، لێ ب داغڤە وەلاتێ عێراقێ گەلەك رێکەفتنێن دگەل نەتەوەییێن ئێککگرتی بنپێکرن و پشتگۆهئێخستن لێ ئەڤ جارە ب ناچاری بەرێ خۆ دایە رێکا ڕاست پشتی سزاییێن ئەمریکا لسەر وەلاتێن ئیرانێ و عێراقێ کو نابت ئێدی وەلاتێ عێراقێ غاز و کارەبێ ژ وەڵاتێ ئیرانێ بکڕت بۆ بکارئینانا وێزگەهین کارەبێ، ئەڤە ددەمەکێدایە کو وەلاتێ عێراقێ پشتبەستن لسەر ٤٠% یان کارەبا ئیرانێ دکر.

وەلاتێ عێراقێ نەچاربوویە بەرێ خوە بدتە دانان و بکارئینانا تابلوییێن وزمیان ڕۆژێ بۆ دامو دەزگەهێن حکومی و بانکا ناڤەندا عێراقێ ڕاسپاردییە کو قەرزانژی بدەتە هاووڵاتی و کارگەهان ژبۆ هندێ داکو ئەڤێ سیستەمێ وزمیا ڕۆژێ بدەینن.

ژبەرکو ئەگەر ئەڤێ چەندێ نەکن، دێ عێراق بگشتی ل هاڤینا داهاتی کەڤتە د کارەساتێن دژوار بێت بێکارەباییێدا ل دامودەزگاییێن خودا و هەروەسان ل ناڤ هاووڵاتیانژیدا، ئەڤە کارەساتە دێ بەلاڤبت.

ئەڤە ددەمەکێدایە کو حکومەتا هەرێما کوردستانێ ب سەرۆکاتیا ڕێزدار مسرور بارزانی پرۆژێ ڕووناکی ڕاگەهاندییە و زۆرێ ژ تاخ کولانێن هەرێما کوردستانێ کرینە خودانێ کارەبا ٢٤ کاتژمێری.

هەرێما کوردستانێ د ئەڤان دەستکەڤتێن بەرتەسکدا و تێپەڕاندنا ڕۆژێن سەخت دگەل وەلاتێن خوە سەپێنەر لێ هەر پێشەنگ و بەردەوامە د پێشڤەچوونێدابە.

هەلبەت ئەڤ چەندە هەنگاوەکە زێڕین و دیرۆکییە و دنهادا هەرێما کوردستانێ پێشەنگە ل جێبەجێکرنا ئەڤی پرۆژێ، و ل بەشەك ژدەڤەرێن ناڤ سەنتەرێ هەولێرا پایتەخت ئەڤ پرۆژە دەستپێکرییە.

وەکی دیار کوردستان و عێراق دشێن ل پاشەڕۆژێدا کارەبایەك باش بەرهەم ئینن ژ ڕۆژێ ژبەرکو جوگرافیا ڤان وەلاتا هاریکارە بۆ سەرخستنا پرۆژەی.

ڕەنگە گەلەك دنهادا ئەڤی پرۆژەی ڕەخنە دکن ژبەرکی تێچوویێ وێ یێ مانگانە گرانترە ژ یێ مالیدەییێن کارەبێن بازرگانی بەلێ هەر چەوا خەلکێ هەم دێ فێری پاراستنا ئابۆرا کارەبایێ بتن و هەم دێ ژینگەها کوردستانێ ژی پتر پاك و خاوێنتربت ژ دوکێل و هەوایێ نەتەندروست.

HELAT HASEN MZORI

حکۆمەتا مەرکەزی ل بەغدا ناکۆکی هەنە دگەل هەرێما کوردستانا عێراقێ ل چەندەها سالە لسەر ناوچەیێن سەر ب گەلەک پارێزگەهانڤە کۆ تەڤلیهەڤییەك ژ نەتەوا و تائیفا لێ دژین مینا عەرەب، کورد، تورکمان، موسلمان، مەسیحی و ئێزدی.

و ئەڤ تێکچوونە دناڤبەرا هەردوولایەنا دزڤرت بۆ ئەگەرێ تەکەزا هەرێمێ ل سەر ڕاپرسینا جودابوونێ ل 25 سپتمبەرا 2017 . لیژنەیا بجهئینانا ماددێ 140 ێ ژ دستووری کۆمارا عێراقێ و ناوچەیێن ناکۆکی لسەر پێناسە دکەت کۆ ئەو ناوچەنە ئەوێن تووشی گۆهرینێن دیموگرافی وسیاسەتا تەعریب کرنێ بووین ل سەر دستێ ڕژێما کەڤن یا عێراقی کۆ ژ ماوێ دستهەلاتا وێ ل سالا 1968 تا کەفتناوێ ل ماوەیێ داگیرکرنا ئەمریکی ل نیسانا سالا 2003ێ، ئەڤ ناوچەیێن ناکۆکی لسەر هندەک ژوان دکەڤنە ژێر کونترۆلا بەغدا و هندەک ژێر کونترۆلا حکومەتا هەرێما کوردستانێ .

ناوچەیێن ناکۆکی ل سەر دابەش دبن ل پارێزگەهێن خوارێ:

1_کەرکوک (باکورێ بەغدا) : کۆ ناوچەیێن ناکۆکی لسەر ب هەمی قەزا و ناحیا ڤەدگرت ژ قەزایا خورماتوو یا ب کارگێرییا خۆ سەر ب پارێزگەها (سەلاحەدین) و پارێزگەها کەرکوک ب بارودۆخەکێ جیاواز جودادبیت کۆ دیارترین ناوچەیا ناکۆکی لسەرە ل عێراقێ کو سەرچاوەیێ بلندبوون و ڕاکێشانێ یە دناڤبەرا حکومەتا مەرکەزی ل بەغدا و حکومەتا هەرێما کوردستانێ.

2 _پارێزگەها نەینەوا (باکورێ عێراقێ) : حکومەتا بەغدا و هەرێما کوردستانێ ناکۆکی ل سەر قەزا شێخان و شنگال و حەمدانیە و بەعشیقە و قەحتانیە هەیە ل ڤێ پارێزگەهێ پێکهاتە ژ کوردان و شیعەیان و مەسیحی و ئێزدی و تورکمان لێ دژین، جڤاتا نۆینەران یا عێراقی ل 26 سپتمبەرا 2016 دەنگدانکر کۆ نەینەوا بمینیت ژ سنورێن ئیداری یێن بەری 2003 و جڤاتا نۆینەران هژمارت کۆ هەر گۆهرینەک ل بارۆدۆخێ یاسایی و کارگێڕی یێ پارێزگەهێ ڕوویبدەت نەڕەوایە و سەرپێچییا دەستووری عێراقییە.

3_پارێزگەها دیالە (باشوورێ ڕۆژئاڤایێ بەغدا) کۆ حکومەتا بەغدا و هەرێما کوردستانێ ناکۆکی هەنە ل سەر قەزایا خانەقین و ناوچەیێن وێ زێدەباری قەزایا بەلدرۆز .

4_ پارێزگەها واست (باکورێ بەغدا) کو ناکۆکی ل سەر قەزایا بەدریکێ)و ناحیا (جەصان) هەیە . ئەڤ ناکۆکیە درێژخایەن ل دیڤ ڕەشنڤیسێ عێراقی ل مادێ 140 ێ دڤێت بهێتە چارەسەرکرن و سنورێن وێ وەک بارۆدۆخێ کەڤن لێ بهێت بەری سیاسەتا تەعریبکرنێ ئەوا ڕژێما بەعسا توندڕەو پێڕادبووی.

Kerkok

Her

kurdistane

DONALD TRUMP

AZAD MZIRI_JOURNALIST

پشتی بۆ جارا دوویێ دۆنالد ترامپ بوویه سەرۆکێ ویلایەتێن ئەمەریکا, گەلەك گۆڕانكاریێن بازرگانی ڕوویدان, وەکی دابەزینا بهایێ زێڕی و جموجولا کۆمپانیێن نەفتێ و هیڤیەك بۆ وەلاتێن هەڤپەیمان دروستبوو کو پتر د ئەڤێ گەڕێدا تەکەزێ بکن ل سەر وان خالێن هەڤبەست یێنکو د کابینەیا پێش یا (بایدنی) دا بجهنەهاتین کو دێ د ئەڤێ گەڕێدا و د ئەڤێ کابینەیا نوودا یا کو ترامپ سەرۆك لێ دێ بجهھێن. وەکی ئەم دزانن کو دۆنالد ترامپ کەسەکێ بازرگان و سیاسەتمەدارە و د هەمان دەمدا دشێت بەلانسەکێ بێختە دناڤبەرا بازرگانیێ و سیاسەتێدا، ترامپ گەلەك ب ڕاشکاوی دبێژت (بەرژەوەندییا ئەمریکا لسەرێ هەر تشتەکێیه).

دهێتە چاڤەرێکرن کو ترامپ دێ دگەل هەڤپەیمانێت خۆە هندەک کاران کەن د بەرژەوەندیا هەمی جیهانێدا بیت، پێشبینیا ڕاگرتنا شەڕێ ڕوسیا و ئۆکرانیا، ڕاگرتنا شەرێ فەلستین و ئسرائیل و ئەو کێشێن د ڕۆژهەلاتا ناڤیندا هەین ئەگەر دوماهیك پێنەئینت دێ بۆ ماویەکێ درێژ هێتە ڕاگرتن ژبەرکو ئەو دزانیت وەکو بازرگان ئەڤ کێشێن نها هەین د ڕۆژهەلاتا ناڤیندا ئەگەر جارەکێ دبەرژەوەندیا ئەمریکادا بیت وەکو سیاسەت و وەلاتەکێ زلهێز. دەهـ جاران دبەرژەوەندییا وێ دانینە وەکو بازرگانی و پێشئێخستنا کەرتێ بازرگانی بگشتی.

چونکی کۆمپانیێن ئەمریکی د هەمی وان وەلاتێن هەڤپەیمانێن وێدا هەنە ئەڤێن دکەڤنە سەر سنورێ وان وەلاتان ئەوێن ئەڤرۆکە شەڕ و کێشە و ئالۆزی تێدا، بۆ باشتر کرنا بارێ بازرگانی یێ ئەمریکا ترامپ هەمی پێنگاڤان دێ هاڤێژیت داکو جارەکادی داهاتێ وەلاتێ خۆە زێدەبکت و خەلکێ خوە بپارێزت ژ هەمی کێشێن جیهانێ، باوەریا هەم خەلکێ خوە وەکو هاوولاتی و هەم وان کۆمپانیێن مەزندە ئەوێن ئەڤرۆکە ل ڕۆژهەلاتا ناڤین کاردکەن و جارەکادی بزڤڕینیت، و وەکی یا دیار کو ئەمریکا هەڤپەیمانا عیراقێیە و تا نها هێزێن ئەمریکی ل عیراقێ مایینە و هندەك پرسێن گرنگ هەنە دەربارەی

ئەمریکا و عیراقێ سەبارەت مانا ئەمریکا و گرنگیدان ب بازرگانیا عێراقێ و کەرتێن گرێدای ب زۆرترین داهات وەرگرتن ژ ئەوی کەرتی.

1-پاڵپشتیا وەبەرهێنانا ئەمریکا ل کەرتێ نەفتێ و وزا عێراقێ:-

ئیدارا ترەمپی ئالیگرێ وزێیە و پتر پاڵپشتیا کۆمپانییێن ئەمریکی دکەت ئەوێن ژ دەرڤەی ئەمریکا وەبەرهێنانێ دکەن، ئەگەر پاڵپشتیا کۆمپانییێن وزەی یێن ئەمریکی بکەت بۆ وەبەرهێنانێ ل ژێرخانا نەفتا عیراقێ و کوردستانێ، ئەڤە دشێت شیان و داهاتێ بەرهەم ئینانا نەفتا عیراقێ بگشتی بلند بکت، بەلێ ب پشت بەستن بتێ لسەر نەفتێ د بەرژەوەندییا عێراقێدا نینە و نابتە ئابوورەکێ هەمەجۆر.

2-پالپشتیا هەمەجۆرکرنا ئابووری:-

ئەگەر ئیدارا نوو یا ترەمپی پاڵپشتیا کۆمپانییێن ئەمریکی بدەت یان پشتەڤانێ وان بت بۆ وەبەرهێنانا د کەرتێن دەرڤەی نەفتێ مینا (تەکنەلۆجیا، کشتوکال، و ژێرخانا ئابووری) ئەڤە دشێت هاریکاریا عێراقێ ب گشتی بکەت بۆ هەمەجۆرکرنا ئابوورییا وێ. هەڤکاری دڤان کەرتاندا دشێت دەرفەتا کاری دروست بکەت و گەشەیا ئابووری هان بدت و پشت بەستن ب داهاتێ نەفتێ کێم بکەت.

3- ڕێککەفتنێت بازرگانی:-

ترەمپ دشێت دانوستاندێ لسەر وان مەرجێن بازرگانی بکەت کو سود بۆ عیراقێ هەبت وەکی کێمکرنا باجێ لسەر هنارتنا نەفتا عێراقێ یانژی پاڵپشتیکرن بۆ هەڤپشکیا بازرگانیێ دگەل کۆمپانییێن ئەمریکی ئەڤ جۆرە ڕێککەفتنە دشێن خۆهڕاگرییا ئابوورییا عێراقێ باشتر بکەن و بلندکرنا ئاستێ داهاتی زێدەتر بکەن.

لڤێرێ خالا ژ هەمیا گرنگتر ئەوە کو ئەمریکا و ئیدارا نوو یا تراپمی دێ چاوا شێن هەڤسەنگیێ بێخەنە دناڤبەرا خۆشکرنا بارێ ئابووری و خۆشکرنا بارێ ئێمناهیێ، ژبەرکو بارێ ئێمناهیێ گرنگترە ژ بارێ ئابووری، ئەگەر بارێ ئێمناهیێ و ئاسایشێ یێ ئارامبت، بێگومان بارێ ئابووری دێ وەرچەرخانەکا نوو بخۆهڤە بینیت و ئابوورا وەلاتی دێ ڤەژینت.

سیستەمی کۆنترۆڵکردن، میدیا و ئافرەت و شەڕەف

NIVISER_FATMA MZORI

میدیا ڕۆڵێکی کاریگەر دەبینێت لە پرۆسەی فەرمانڕەوایەتی و دروستکردنی ئایدیۆلۆژیا و کەلتوور بۆ بڕیاردان و هەروەها دەستەیەکی کاراکتەری بەهێزە لە کۆمەڵگەدا. دەزگا ڕاگەیاندنەکان، بە نووسراو و بینراو و بیستراو یاخود سەکۆییەکانی (پلاتفۆرم)ەکانی ئینتەرنێتی توانای ئاگادارکردنەوە و ڕەخساندنی بوار بۆ دیبەیت و تاووتوێ جگە لەوەش ، میدیا دەسەڵاتی چوارەم پێکدەهێنێت و دەتوانێت ڕۆڵێکی کارای هەبێت لە بەرزکردنەوەی ئاستی هۆشیاری گشتی و گۆڕینی بۆچوونی خەڵک دەربارەی ڕۆڵی جێندەر و بیرۆکەی شەڕەف. بەجۆرێک چۆنیەتی بەکارخستنی ئەم دەسەڵاتە گرنگی زۆری هەیە بۆ تێگەیشتن لەو سنوور و لەمپەرانەی کە خراونەتە بەردەم تێکۆشانی ئافرەتی کورد بۆ ئازادی و یەکسانی جێندەری و دادپەروەری کۆمەڵایەتی.

لە ماوەی دەیەی ڕابردوو، تەکنەلۆژیای زانیاری و پەیوەندی نوێ کاریگەری بەهێزی هەبووە لەسەر ژیانی تاکەکان لە کوردستان و عێراق، لە دروستکردنی پەیوەندی و کارلێککردنی نێوان خەڵک. میدیای ئینتەرنێتی، کە گشت جۆرەکانی بڵاوکراوە و کارلێکەکانی سەر ئینتەرنێت لە خۆدەگرێت، کاریگەری دووتوێیان هەیە لەسەر ئافرەتان. لە لایەکەوە، بۆشاییەکی نوێیان بۆ ئافرەتان دروستکردووە بۆ گەیشتن بە جیهانی دەرەوە و بەشداربوون لە جۆرێکی تری کارلێککردن. لە ڕێگەی ئەم بۆشاییە نوێیە و جۆری پەیوەندیەوە، ئافرەتان توانیویانە بێدەنگی بەرامبەر توندوتیژی جێندەری بشکێنن، لە نێویاندا تاوانەکانی لە ژێر ناوی شەڕەف، وە توانیویانە ئەو جوگرافیایە تێبپەڕێنن کە تێیدان، بەشداری بکەن لە دیبەیتی ئینتەرنێتی و دروستکردنی تۆڕی هاوسۆزی و بەشداریکردن لە سکاڵانامە و کەمپەینی نیشتیمانی و نێودەوڵەتی، لەسەرووی هەمووشیانەوە کارێکی وابکەن کە دەنگیان ببیسترێت.

لە لایەکی ترەوە، ئەم جۆرە نوێیەی پەیوەندی و کارلێککردن ئافرەتانی ڕووبەڕووی ئاستەنگی نوێ کردووەتەوە، کە بە پشتبەستن بە بنەمای شەڕەفەوە سەرچاویان گرتووە. ئەم تەکنەلۆژیای زانیاری و

پەیوەندی نوێیە بۆشایی ڕەخساندووە بۆ بەرهەمهێنانەوەی توندوتیژی پێکهاتەیی و نەریتە کەلتوورییەکان و شێوازی باوکسالاری کارلێککردن کە بووەتە هۆی توندوتیژی لەسەر بنەمای شەرەف.

بەهەمان شێوە بووەتە هۆی سەرهەڵدانی "کاراکتەری نەناسراو" کە یاری لەسەر بنەمای شەرەف و هاوکێشەی شەرەف و لەکەدارکردن دەکەن. دەرئەنجامی ئەو توێژینەوەیە ئەوە دەردەخات کە بەکارهێنانی ئینتەرنێت و تەلەفۆنی مۆبایل بوونەتە هۆکارێک بۆ بڵاوکردنەوەی دەنگۆ و ئارەزوویەکی بەهێز بۆ قسەوقسەڵۆک و ویست بۆ " لەکەدارکردن ". ئەوە گرنگ نیە کە ئەو ڕاپۆرتانە ڕاست بن یاخود ناڕاست، کێشەکە ئەوەیە هەبوونی بابەتێکی لەو چەشنە لە فەزای گشتی، ژیانی ئەو ئافرەتانە دەکەونە مەترسیەوە، لەنێویاندا کوشتن لە ژێر ناوی شەرەف.

زۆربەی ئەو ئافرەتانەی کە تووشی ئەم جۆرە توندوتیژیە بوونەتەوە بریتین لە کەسایەتی دیار، کە متمانەی خەڵک پێیان و وێناکردنیان ڕۆڵێکی گرنگی هەیە لە پێگەی گشتیان. لە کۆمەڵگایەک کە ئابڕوو و متمانەی خەڵک بەرچاوترین سەرمایەیە بۆ ئافرەت، دوورنیە کە ئەو ئافرەتانە و خانەوادەکانیان دەخرێنە ژێر فشاری بەکۆمەڵ کە لەوانەیە بە گۆشەگیرکردن، خۆکوشتن وە تەنانەت کوشتن کۆتایی بێت لەوکاتەی کە ئەندامە نێرەکانی خانەوادە بڕیاری پاککردنەوەی شەرەفی خێزانەکەیان دەدەن.

"نموونەش " بڵاوکردنەوەی وێنەی 'لەکەدارکەر' و 'دەستکرد' و ڤیدیۆی ئافرەتان لە ڕێگەی ئینتەرنێت و تەلەفۆنی مۆبایل لەخۆدەگرێت، وە نووسینی ڕاپۆرت و بابەتی ناوزڕێنەر لە دژیان لە خۆدەگرێت کە لەسەر ئینتەرنێت بڵاوکراونەتەوە، هاککردنی هەژمارە تایبەتیەکانیان لە تۆڕی فەیسبووک و ئیمەیلەکانیان و بڵاوکردنەوەی داتا نهێنیەکانیان و هەڕەشەلێکردنیان و بەدواکەوتنیان و بەکارهێنانی چەوساندنەوەی سایکۆلۆژی و سۆزداری. لە ڕووی سیاسەتێکی وردی گەوجاندن دەیانەوێت هەستی خەڵکی گشتی بوروژێنن، تورەیان بکەن و هانیان بدەن بەرامبەر بە ئافرەتان.

ئامانجی سەرەکی ئەم جۆرە نوێیە لە توندوتیژی بریتیە لە بەکەرخستنی هێز، خستنی ئافرەت بۆ ژێر سیستەمی کۆنترۆڵکردن و چاودێری و پەلاماردان و تۆقاندن. بەهەمان شێوە، ئەم جۆرە هێرشانە بەشێوەیەکی سەرەکی ئافرەتانی بەرچاو لە کایەی سیاسی و میدیا و چالاکوانان دەگرێتەوە، ئامانج لێی بێدەنگ کردن و پەراوێز خستنیانە. لە کۆمەڵگایەک کە شەرەف و ئابڕوو بە بەهاترین سەرمایەی ئافرەت ئەژمار دەکرێت، ئامانجی سەرەکی هێرشبەرانی تۆڕی ئینتەرنێتی بریتیە لە لەکەدارکردنی هەمیشەیی و ئابڕووبردن، کە لەوانەیە ببێتە سەرچاوەی کوشتن، بۆیە پێویستە ستراتیژیەتێکی پەرەسەندووی یەکسانی جێندەری پەیڕەوبکرێت بۆ لەخۆگرتنی ڕێکاری میدیایی پرۆفێشناڵ بەستانداردی نێودەوڵەتی، لەنێویاندا ئێتیکی پیشەیی و بابەتی بوون، دروستی و یەکسانی لە ڕووماڵکردن و خۆ بەدوورگرتن لە ڕووماڵی دراماتیکی و باوک سالاری کە دەبێتەهۆی بەهەرمهێنانەوەی توندوتیژی.

EMRAN HERKI
JOURNALIST

عێراق بەرەڤ کیڤە!....

یا دیارە کو ئەگەر ئەم بێژن ئەڤە نە وەلاتە بەلکو کۆمپانییەکە ژبۆ ئابوور و بژیوا چەند وەلاتێن بیانی. نها ئەگەر ئەم بێژن سزادانە کو ل ئەڤی وەلاتی مرۆڤ پەیدابین ڕەنگە ئەم بەرهەنگاری هنەك رەخنەیان ببت، ژبەرکو پترییا سیاسەتمەدارێن عیراقێ تسبی فرۆش و بازرگانێت بازارێت ئەینیابوون ل بەغداد ئەڤرۆکە شێوەرمەندیێ برێڤەبرنا ئەڤی وەلاتی دکەن.

ڕۆژانە عێراق یا دهێتە فرۆتن و هەر جار ل ڕێککەفتنێن نهێنیدا دگەل وەلاتێن زلهێز بشێوازەکێ دهێتە فرۆتن.

فرۆتنەك ب بەلاشی و بێکو هیچ نرخەك ل سەر بهێتە دمیناتن یان گەلێ وێ مافداربیتن، بەلکو سەرۆکێن وێ هاتینە دمیناتن ژئالیێ هنەك دستەییێن دەرەکی، و ئەڤ بەرپرسە هەر جار هندەك بڕیاران ڕادگەهینن هەروەکو بتنێ ئەو ڕاگەهاندکارەك و پەیامێ ژ دەزگەهەکێ وەردگرت، بۆ نمۆنە دنهادا حکومەتەك ل عێراقێ هەیە سێ بەشە, ئەوژی شیعە و سوونە و کورد، یا دیارە هەردووك ئالیێن دن زۆر هەڤدژن دگەل مللەتێمە و دستێ هەین ل جێبەجێکرنا قەیرانێت دارایی یێن هەرێما کوردستانێ لێ هەر ئەڤ پێنگاڤە ئێکەم ڤەکرنا وێ لاپەڕەییە یێن ئەم دبێژن ئەڤ وەلاتە یێ بەرەڤ پارچەبوونێڤە دچیت و بێگومان گەلێ کورد دێ ژ ئەڤێ گەمارۆیێ و قەیرانا هزری و دارایی ڕزگاربیت، لێ مەحالە ئەو دوو ئالیێن دن و جیرانژی بن و ل هەڤ بکن چنکو دبنیاتدا ئەوان گرفتا مەزهەبی و دەروونی هەیە.

(ل داهاتوودا هەر تۆ براوەی ئەی ڕێبازدانەری گەلی کورد)

(پەیامی ئێمە لە گۆڤاری ڕۆژا مە ئازادییە)

Sana xefori

پەیامەك لەبۆ دەنگبێژان و هونەر دۆستان و ئەوانەی مێژوو نووسن.

دەنگبێژی واتە حەیران و بەستە و قۆریاتی هەولێریان، واتە لاوک و گاگالک و لاوژە و لاوژمێژ و گەڕەلاوژە حیکایەت و سەربدەی بادینان و باکووریان ئەو بەشێوەزاری کوردی کرمانجی سەروو دەبێژرێ، کە زۆرترین لاواندنەوە و بردنەوەی شەڕ و کەسەیاتی دیاری وەک سەرکردەکانی تێدا دەگێردرێتەوە، بەداخم لە نەبوونی ببلیۆگرافیا و ئینسکلۆپیدیای دەنگبێژانی ئەم وڵاتەم ئەگەر بچینە مێژوو ئەو حەیران بێژ و لاوک بێژانەی ئێستا کە ماون گەڕانی مەیدانیان لۆ بکرێ ئەمن وەک خۆبەخشەك یەکەم کەس بم لەو گەڕانە، خوا تەمەن درێژیان بکات انشالله بەر لەوەی بمرن داوا لە مێژوو نووسان کاربەدەستانی ئەم وڵاتە دەکەم دیمانەیان لەگەڵ ڕێك بخەن بیکەنە ئینسکلۆپیدیایەك نەك ١٠ بەرگ ٥٠ بەرگی لێ بەرهەم دێ.

Azadî

سانا غەفووری

دانیشتووی شاری پیرە قەراتی هەولێرم، دەرچووی (زانکۆی سەلاحەدین کۆلێژی هونەرە جوانەکان) بەشی میوزیکم، و ژەنیاری ئامێری کلارینێتم.

لە تەمەنی پێنج ساڵییەوە خولیای فێربوونی ئامێری شمشاڵم هەبوو بەهۆی کاریگەری باوکی خوالێخۆشبووم، لەگەڵ ئەوەی باوکم پیشەی یاریدەدەری پزیشکی بوو بەڵام زۆربەی کات لەماڵەوە شمشاڵی دەژەنی، هەر باوکیشم فێری ژەنینی شمشاڵ و نەی کردم، منیش ئەوەی لە توانام دابێت درێژە بە ڕێچکەکەی بابە گیانم دەدەم و بەردەوام دەبم.

چەندین کاری میوزیکی وەك کۆنسیرت و کاری سۆڵۆم ئەنجام داوە لە ئۆرکێسترای زانکۆی سەلاحەدین و لە چەندین کاری خۆبەخشانە بە شێوازی (سۆڵۆ کلارینێتم) ژەنیووە ئێستەیش بەردەوامم لە کار و چالاکییەکانم.

چیایێ کورەژار...

sherbet gohdar _ چالاکڤان

چیایێ کورەژار: ناڤێ گوپیتکا چیایەکێ بلندە هنداڤی ناڤەندا ناحیا دێرەلوکێیە، ل قەزا ئامێدیێ. بلنداهیا چیایی دکەهتە نێزیکی ١٤٠٠م، ناڤێ کورەژاری براماناا (کورە شەهر) ئانکو شارەکێ گۆڕستانا، وەسا هاتییە دیتن کو بنارا چیایی د سەردەمەکێدا گۆڕستانەکا گەلەکا مەزن لێ هەبوویە. دیسان د سەردەمەکێدا شینوارێن نێزیکی ١٢ گوندا ل درێژاهیا بنارا چیایێ کورەژاری هەبوویە.

بۆچوونەکادی دەربارەی ڕامانا کورەژاری، ل سەرێ گوپیتکا وێ کەلەك جهێن کویرهەنە. وەکی تەنیرا و دنیڤا وان کوراندا گیایەك لێ شینبوییە و ئەو گیا وەکی تاما ژەهرێیە.

لەوڕا هاتییە ناسکرن ب کورێن ژەهرێ، بەلێ ببورینا دەمی کورێن ژەهری لسەر ئەزمانێ خەلکێ هاتییە سڤکرن وەهتا بویە (کورە ژار).

دیساژی ل وەرزێ زڤستانێ ژبەر بلنداهیا چیایێ کورەژاری, بەفرەك زێدە دبارت و بباوەرا من هەر ئەڤ ئاسێ بوونا وێ بوویە ئەگەر کو چەندین شۆڕەشێن کوردی ل وێرێ سەرهەلبدن و ئەم دشێن بێژن وەکو بنگەهەکێ بوویە ژبۆ شۆڕەشگێرێن سەردەمێن نەمر بارزانی.

هەر مرۆڤەکێ تۆ دبینی هزربکە ئەو تە ئێکەك دی ژخوە دیت,

ژبەرکو ئەم زنجیرەیەك تامکەرێن ئێکن ژ DNA یا ئەڤی ئەردی.

DLDAR MAMEZDINI

بەختەوەرییا ژیانێ نەدناڤ ژیانێدایە!

بەلکو یا دناخێت مەدا, ئەڤجا نەپێتڤییە بچی دوویر تا بەختەوەربی.

ئەز نزانم!

کا ئەز دژیانێدامە! یان ژیان دمندایە!.

هەمی رِێکا چوونا هەی, خوە هەتا هاتنێژی.

نەگرنگە کا سباهی دێ
ژیان تەبەرەڤ کیڤەبت!
باشترە تۆ ئامادەبی بۆ هەر
ئاڤابوونەکا ل سەرتەدا
بهێت.
Gulstan rekani
CHRISTIAN DIOR

sima gerdi

journalist _ translet

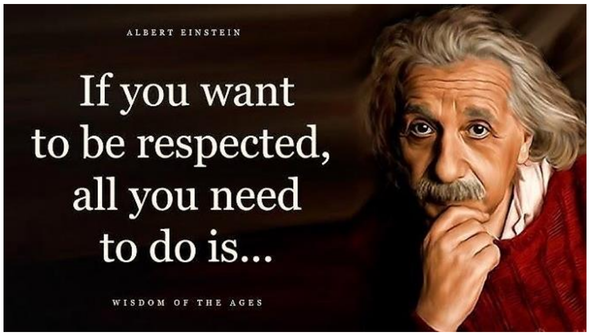

ئەگەر دەتەوێت ڕێزت لێ بگیرێت،ئەوەی پێویستە ئەوەیە, لێرە لەسەر شێوازی پرسیار پەندەکەت پێدەڵێت.

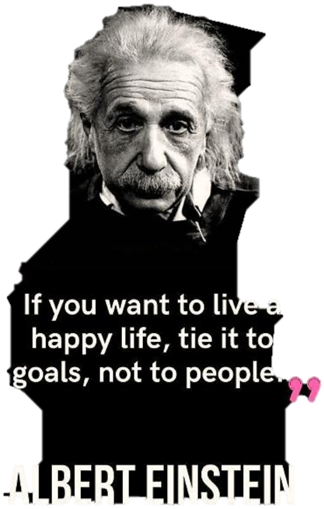

ئەگەر دەتەوێت بەختەوەر بژیت , خۆت پەیوەست بکە بە ئامانجەکانەوە ،نەك بە مرۆڤەکانەوە.

هەرگیز وەك خۆت نامێنیتەوە. یان باشتر دەبیت یان خراپتر دەبیت.

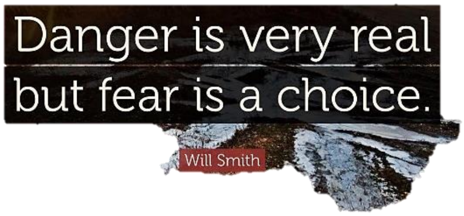

مەترسی زۆر ڕاستەقینەیە بەڵام ترس هەڵبژاردنە.

باوەڕ بە هەموو ئەو شتانە مەکە کە دەیبیستیت: چاوە ڕاستەقینەکە، درۆیە ڕاستەقینەکە، ئاشکرا دەکات.

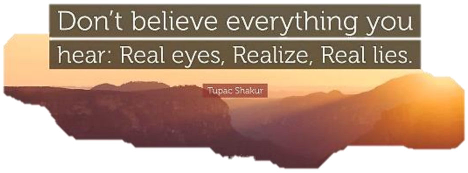

چارلی چاپلین وتی:

پێویستت بە هێزە، کاتێك تەنها بتەوێت شتێکی زیانبەخش بکەیت بە پێچەوانەوە. خۆشەویستی بەسە بۆ ئەوەی هەموو شتێك بەدەست بهێنی .

#KurdistanZone
INC.
DENIM GOODS

Heval kurdim

مایكڵ گەنجەكێ وەلاتێ ئەڵمانیاییە, ل زستانا 2024ێ گەشتەك ب پییان ژ وەلاتێ ئەڵمانیا ئەنجامدایە ژبۆ چەند وەلاتێن ڕۆژهەلاتا ناڤەڕاست, پتری ومرزەك ساڵێ ب پیان گەشتا خوە ئەنجامداییە و ل چەندین وەلاتان گەڕهایە, مینا (هند, ئێران ,عێراق, كوردستان, میسر ......).

مەرمم ژئەڤێ گەشتێ دویر و درێژ ئەوبوو پتر ناسكرنا تیتال ە نەریتێت وان وەلاتێن كەڤنار یێن بەڕێز مایكڵی كرییە د پلانا گەشتا خومدا, لەوڕان ئەو ب دیمەنێت كوردستانێ تایبەتی چیایێن كوردستانێ زۆڕ سەر سام ببوو لەوڕان پەرتووك ژبۆ ئەڤێ چەندێ ب زمانێ ئینگلیزی د گەلدابوو ل ژێرناڤێ (چیایێن كوردستانێ).

دیساژی ومرگێڕێ گۆڤارێ كاك هەڤالی پتر كوردستان بۆ ناڤبری دا شلوڤەكرن : (كو كورد مللەتەك مێهڤان دۆستن و كوردستان وەلاتێ هەموو پێكهاتانە و گەلەك مللەت د زكێ ئەڤێ ئاخێدا ژدایكبوونە و بووینە وەلات و خۆدان ناسنامە, و دیساژی گەلێ ئەڵمان و كورد ژ ئێك نەژادن و هەردووك مللەتێن ئارییاینە و ئێك خێزانن د بنەڕەتدا لەوڕان تۆ خوە ل ئەڤی جهی بیانی نەبینە و هزربكە تۆ یێ ل وەلاتێ خوە).

پشتی ئەڤێ دانو ستاندنێ كاك مایكڵ ب شەف ل مالا فودوی مێهڤان بوون ل دوازدە ملانێ ل زاخۆ و ب خوارنێن كوردمواری شەڤا مایكڵی دمربازكرن و بەڕێز مایكڵی ژی ئەڤ یادگارییە دناڤ گەشتا خوە یا ژبۆ ڕۆژهەلاتێ د ناڤ گەنجێن زۆنا كوردستانی تومارکر.

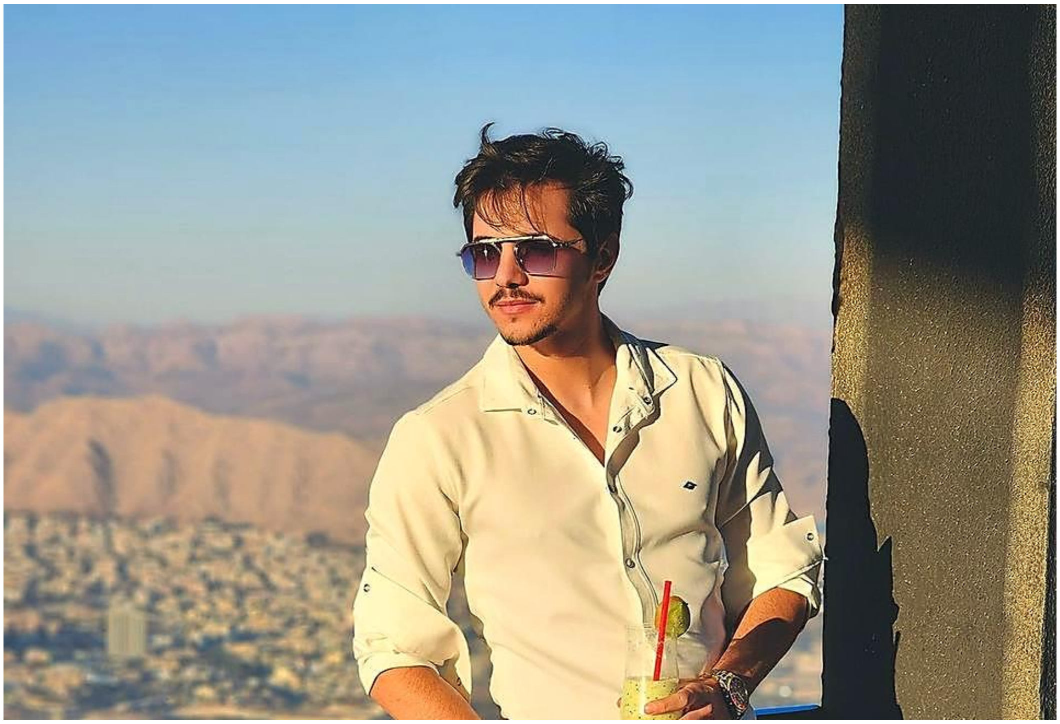

زیرەکی دەستکرد

Hersh nezir_ چالاکڤان

دسەردەمێ مودێرن دا، لێک نێزیکبوونا هونەر و تەکنولوجیایێ شورەشەکا زۆرا مەزن د شێوازێ دروستکردن، ئەزموون هەردیسان ڤێککەفتن د گەل هونەری دا بەرپاکرییە.

ئەڤ تێکەلبوونە, رێکێن نوی ژبۆ دەربرینا هونەری پێن ڤەکرین، کۆ رێکێ ب هونەرمەندان ددت سنورێن داهێنان و نویخوازیێ پالبدن.

. سەرهلدانا هونەرێ دیجیتالی.

ئێک ژ گرنگترین پەرسەندنێن مەزنێن ئەڤێ ب ئێککەهشتێ دەرکەفتنا هونەرێ دیجیتالی یە. وێنەکێشانا دیجیتالی، مودێلا سێ ڕەهەندی D3 و هەروەسا دیزاینا گرافیکی پێن بووینە ئامرازەکێ سەرەکی کۆ هاریکاریا هونەرمەندان ددت ب شێوەیەکی نەرم و نیان و ب هویربینانە وێنەیان پێشکێش بکت ب سۆفتوێرێن وەکی: Adobephotoshop,Blender,Procreate پێن بوینە تشتەکێ سەرەکی د ئامرازێن هونەریدا.کو شیانێت دڕوستکرنا کارێن ئالۆز و هویربین هەنە. کو گەلەک سەختە بکاری د مێدیایا چاڤلێکریدا بدەستڤەبینی.

دگەل هندێدا، شێوەیێن هونەرا دیجیتالی وەکی خەیالا ڕاستی [VR]، راستیا مەزنکری [AR] شێوازێ ئەزموونا مەیا هونەری یا گۆهوڕییە.

VR رێکێ ب بینەران ددەت بچنە دناڤا ژینگەهەکا تەمام ئاشۆپی و خەیالیدا و کارێن هونەری د بۆشاهیەکا سێ ڕەهەندی دا ببینن. ژلایەکێ دیڤە AR توخمێن دیجیتالی دئێخیتە سەر جیهانا ڕاستی، و سەرنج ڕاکێشیێ دڕوست دکت. ئەڤان تەکنۆلوجییان هونەر یێ ب ساناهیتر و سەرنج ڕاکێشترکری و بەربەستێن د ناڤبەرا هونەری و بینەری پێن شکاندین.

ـ دامەزراندنا کارلێکێ و ئەزموونا نقوومبوونێ:

هونەرمەند زێدەتر تەکنولوجیایێ دکەنە دناڤا بەرهەم و دامەزراندنێن خودا و ئەزموون و نقوومبوونەکا تژی ژ هەستان دروستدکەن، بۆ نمونە، TeamLapکۆمەڵەیەکا هونەری یا ژاپونییە، بناڤ و دەنگە ب دامەزراندنا دیجیتاڵی کۆ پرۆژە ، هەستەوەرێن لڤینێ و دەنگی تێکەل دکەت ، کارێن وان پتریا جاران گرێدای دیمەنێت سروشتی و پەیوەندییێن مروڤی نە، کۆ بینەران داخازدکەن کارلێکێ دگەل هونەری بکەن ب شێوەیەکێ داینامیکی ؤ بەژداربووی, نموونەیەکا دی ژ بکارئینانا لەیزەرێ و ڕوناهیێ د دامەزراندنێن هونەری دا، پێشانگەهێن وەکی "Assemblance" ژلایێ Umbrellium ڤە، سەرەدانکەران هانددەت بۆ دروستکرنا پێکهاتەیەکا ڕوناهیێ برێکا لڤینی دناڤ تیشکا لێزەری دا، ئەڤ دامەزراوەیا سەرنج ڕاکێش نەبەس ئەزموونەکا دیتنێ یا بێ هاوتا پێشکێشدکەت بەلکو هەلایەتی دناڤا بەشداربوویان دا بهێزتر دکەت.

ـ دیموکراتیکرنا هونەری:

تەکنولوجیایێ دیسان دروستکرن و بەلاڤکرنا هونەری یا دیموکراتی کری، پلاتفورمێن وەکی ئینستاگرام،تیک تۆک و یوتیوب رێکێ ب بکارهێنەران ددەت کارێن خوییێن هونەری دگەل بینەرێن جیهانێ پارڤە بکەت، بۆیە ئەگەرێ دەربازبوونێ ژ دەرگەهێن نەریتی وەکی گەلەرِی و مۆزەخانەیان. ئەڤە ژی بویە ئەگەرێ سەرهلدانەکا کومەڵگەهەکا هونەری کۆ تێدا هونەرمەند دشێن پەیوەندیێ بکەن ، هاریکارین و ئیلهامان بدەنە ئێک دوو.

زێدەتری هندێ، ئامرازێن دیجیتاڵی ئاسانکاری کریە بۆ هونەرمەندان کۆ کارێن خوە دێکومێنت و ئەرشیف بکەن، وێنەیێن کوالێتی بلند، وێنەیێن سێ ڕەهەندی و ئەرشیڤێن دیجیتاڵی پشت ڕاستیێ ددەنە هندێ کو کارێن هونەری دێ بۆ جیلێ پاشەڕۆژێ هێنە پاراستن. حەتا مۆزەخانە و گەلەری ژی ئەرشیفێن دیجیتاڵی دروستدکەن داکۆ بەرهەم و کۆمکرییێن خوە بۆ بینەرەکێ زێدەتر بدەنە دیارکرن.

چاڵنج و دەرفەت :

ددەمەکێ دا تێکەلکرنا تەکنۆلۆژییایێ د هونەری دا دەرفەتا مەزن درەخسینیت، بەلێ ئاستەنگییان ژی دروست دکەت، پێنگاڤێن بلەزێن پێشکەفتنا تەکنۆلۆژییایێ ڕامانا هندێ ددەت کو هونەرمەند دڤێن بەردەوام خۆ بگونجینن و فێری شیانێت نوی ببن.

هەروەسا لڤێرێ پرسیار و نیگەرانی دەربارەی ڕەسانەیاتیا هونەرێ دیجیتاڵی دروست دبیت ژبەرکۆ ب ساناهی دهێتە چاپکرن و دابەشکرن ، بڤی شێوەی ئاریشەیا مافێ چاپێ بۆ خودانێ وێ یێ ڕەسەن دروست دبیت, دگەل هندێ دا، ئەڤ هەڤرکییە ژ شیانێت داهێنانێ زێدەترن. تەکنەلوژیایێ دەرفەتێت دەربڕینا

هونەری بەرفرەهتر لێکرینە ، رێک یا دای هۆنەرمەندان مێدیا و تەکنیکێن نوی ببینن.هەروسا سنورێن هونەری گشتیتر و بەرفرەهتر لێکری بۆ بینەران، ئەڤە ژی بلندديتنەکا دیە بۆ دیجایتاڵکرنا هونەری.

سەرئەنجام:

ب ئێک گەهشتنا هونەر و تەکنولوژیایێ بۆشاهییەکا دینامیکی و ڤەگۆهاستنێ یە، ژ فورمێن هونەرێ دیجتالی بۆ دەمزراندنەکا گەلەک ئالۆز و دیموکراتیکرنا دەربڕینا هونەری، ئەڤ تێکەلبوونە دێ جیهانا هونەری گەلەک ب کویری گۆهۆڕیت. دگەل بەردەوامبوونا پەرسەندنا تەکنەلوژییایێ بێگومان دێ کاریگەری و ئیلهام بەخشین د جیهانا هونەریدا هەبت و دێ بتە دەرفەتەکا نوی یا سەرنجراکێش ژبۆی داهێنانێ دڤی بواریدا. هەروسا دەستپێکەکە بۆ پەرسەندنەکا مەزن د هونەری بتایبەتی د بوارێ چاپکرنا سێڕەهەندی ، هۆلوگرام ، هونەر و زیرەکییا دەستکرد و خەیالا ڕاستی (VR).

لێرینینەك دەربارەی دیرۆکا پەیدا بوونا زیرەکیا دەستکرد.

چالاکڤان_Sazan atroshi

زیرەکی دەستکرد لە ساڵانی ١٩٥٠ سەرهەلدا و بۆ یەکەمجار ئەڤ زاراڤە ل دەمێ کۆنفرانسێ (زانکۆیا دارتوورث) بۆ زیرەکیا دەستکرد لە هاڤینا ساڵا ١٩٥٦ێ بکارهات.

هەر ل ئەوی دەمیدا تا نها داهێنەران و توێژەران نزیکی ١.٦ ملیۆن بەلاڤکرییێن پێتڤی ب AI یان بەلاڤکرن و داواکارییا پاتێنتیان بۆ نزیکی ٣٤٠ هزار AI تۆمارکرن -داهێنانە پەیوەندیدارەکان.

زیرەکی دەستکرد بوارەکێ بلەزێ پێشکەڤتنێ یە دبوارێن بەرنامەسازیدا تایبەت یێن پێتڤی ب تەکنۆلوژیا زیرەکیا مرۆڤی.

فۆتوکرافەر یوسف مزبری

“ دەستپێکردنی بابەتێکی نوێ لە ژیاندا ”

Ahlam akreyi

•ئامانج دابنێ: کاتێک بۆ بیرکردنەوە لەوەی کە دەتەوێت لەم بابەتە نوێیەدا چی بەدەست بهێنیت تەرخان بکە و ئامانجی ڕوون بۆ خۆت دابنێ. جا کەسی بێت یان پیشەیی، هەبوونی ئامانج ئاراستە و پاڵنەرت پێدەبەخشێت.

•گۆڕان لە باوەش بگرە: لەوە تێبگە کە گۆڕان بەشێکی سروشتی ژیانە و بە عەقڵێکی کراوە لە باوەشی بگرە. ئامادەبە لە ناوچەی ئاسوودەیی خۆت دەربچیت و شتی نوێ تاقی بکەیتەوە.

•دروستکردنی ڕۆتینێک: دامەزراندنی ڕۆتینێک دەتوانێت یارمەتیت بدات کە ڕێکخراو بمێنیتەوە و زیاتر هەست بە کۆنترۆڵکردن بکەیت لەم گواستنەوەیەدا. دەتوانێت هەستکردن بە سەقامگیری دابین بکات و یارمەتیت بدات بۆ خۆگونجاندن لەگەڵ بارودۆخە نوێیەکەتدا.

•بەدوای پشتگیریدا بگەڕێ: خۆت بە کەسانی پشتیوان و ئەرێنی دەورە بدە کە دەتوانن یارمەتیت بدەن لە گەشتکردن بەم بابەتە نوێیەدا. دەستت بگەیەنە هاوڕێیان، خێزانەکەت، یان تەنانەت بەشداری گرووپە کۆمەڵایەتییە ناوخۆییەکان بکە بۆ فراوانکردنی تۆڕەکەت.

•شتێکی نوێ فێربە: ئەم دەرفەتە بەکاربهێنە بۆ فێربوونی کارامەیی یان خولیایەکی نوێ کە جێگەی سەرنجت بێت. دەتوانێت ڕێگەیەکی زۆر باش بێت بۆ گەشەکردن وەک تاک و کردنەوەی ئەگەری نوێ.

•ئاگاداری خۆت بە: گرنگیدان بە خۆت لە پێشینە دابنێ بە خواردنی باش و وەرزشکردن و پشوودانی پێویست. گرنگیدان بە باشی جەستەیی و دەروونیت وزە و خۆڕاگریت پێدەبەخشێت کە پێویستە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئاستەنگەکان.

•نادڵنیایی لە باوەش بگرە: تێبگە کە هەموو شتێک بەپێی پلان ناڕوات و ئەوەش شتێکی باشە. نادڵنیایی لە باوەش بگرە و لەکاتی ڕووبەڕووبوونەوەی بارودۆخی چاوەڕواننەکراودا گونجاوبە. دەتوانێت ببێتە هۆی دەرفەتی نوێ و وروژێنەر.

•سوپاسگوزاری مەشق بکە: هەموو ڕۆژێک کاتێک بۆ بیرکردنەوە لەو شتانە تەرخان بکە کە سوپاسگوزاریت. چاندنی بیرکردنەوەی ئەرێنی و قەدرزانینی شتە بچووکەکان دەتوانێت یارمەتیت بدات لە پاراستنی تێڕوانینێکی ئەرێنی لەم بابەتە نوێیەدا.

•دەورووبەرەکەت بگەڕێ: ئەگەر چوویتە شوێنێکی نوێ، کاتێک بۆ گەڕان بە دەورووبەرت تەرخان بکە. بڕۆ بۆ سەیران، چێشتخانە نوێیەکان تاقی بکەرەوە و خۆت نوقم بکە لە کولتوری ناوچەکەدا. دەتوانێت یارمەتیت بدات زیاتر هەست بە ماڵەوە بکەیت و هەستی سەربەخۆیی دروست بکەیت.

• بە کنجکاوی بمێنەرەوە: بە کنجکاوی و ئامادەیی فێربوون لەم بابەتە نوێیە نزیک ببەوە. بە بیری کراوە بمێنەرەوە و ئەگەری نوێ بکۆڵەرەوە. ژیان پڕە لە سوپرایز و هەرگیز نازانیت چ دەرفەتێکی سەرسوڕهێنەر ڕەنگە بەسەرتدا بێت.

KEWSER ABDI

ژینگەیەکی تەندروست بۆ ژیانێکی تەندروست.

پاراستنی ژینگە بریتییە لە پەیوەندی نێوان مرۆڤ و کۆمەڵگە و دەوروبەرەکەی و مێژوویەکی کۆنی هەیە، سوقراتی فەیلەسوفی یۆنانی وتارێکی لەژێر ناونیشانی (لە هەوا و ئاو و شوێنەکان) لە سەدەی پێنجی پێش زایین نووسیووە کە ئەم وتارە بە یەکەم بیرۆکەی پاراستن و پشتگیریکردن لە ژینگە دادەنرێت و هەروەها گرنگیدان بە ژینگەی ئاوهەوا بایەخێکی سەرەکی هەبووە لە نوسینەکانی فەیلەسوفی فەڕەنسی (مۆنتیسیکۆ).

بایەخ و گرنگیدان بە ژینگە لە سەردەمی نوێدا بەهۆی چەند فاکتەرێکەوە ڕووی لەزیادبوون کرد، لەوانەش درک کردن بە گرنگی ژینگە لە ژیانی مرۆڤدا و سەرهەڵدانی چەندین کێشە و کارەساتی ژینگەیی کە ئەمەش سەرنجی خەڵک و جیهانی بۆ لای خۆی ڕاکێشا و هاوسۆزی و هاوخەمی کۆمەڵگەکان بۆ ژینگە لە خۆپیشاندانەکانی ساڵی (1970)دا بە ڕوونی دەرکەوت و دواتر زۆرێک لە ڕێکخراوەکان خۆیان تەرخانکرد بۆ هۆشیارکردنەوەی خەڵکی و لێکۆڵینەوەی ورد بۆ دۆزینەوەی ڕێگاکانی پاراستنی ژینگە.

گەر بێین و باسی گەنج و ژینگە بکەین نەک تەنها لە کوردستان بەڵکو لە زۆربەی وڵاتانی جیهان پرسی ژینگە بووەتە گرنگترین پرس و گەنجان بە بەردوامی لە هەوڵدان و لەم ساڵانەی دواییدا گەنجان لە سەرانسەری جیهان وەک یاریزانی سەرەکی لە شەڕی بەردەوامیی پاراستنی ژینگەدا دەرکەوتوون. ئەم نەوەیە لە نێوان گۆڕانی خێرای کەشوهەوا و پیسبوون گەورە بووە، بۆیە گەنجان بڕیاریانداوە چارەسەری ئەو ئاستەنگە ژینگەییانە بکەن کە مەترسی لەسەر داهاتوو دروست دەکەن.

> " گەنجان تەنها داوای کردەوە و بەدەنگەوە هاتن لە حکومەت و پیشەسازییەکان ناکەن، بەڵکو سەرکردایەتی دەکەن بۆ باشترکردنی ڕەوشی کەشوهەواو ژینگە بەگشتی "...

ئەمەشیان لەڕێگەی هۆشیارکردنەوە و داکۆکیکردنەوە دەکرێت و یەکێک لە ڕۆڵە دیارەکانی گەنجان لە هۆشیارکردنەوەی خەڵکە سەبارەت بە پرسە ژینگەییەکان.

لە ڕێگەی هەڵمەتەکانی سۆشیال میدیا، قوتابخانە و بەرنامەکانی گەیاندنی پەیام بۆ ئاراستەکردنی تاکەکان و تاکیش لەم ڕێگەیانە پەروەردە دەکەن سەبارەت بە کێشە ژینگەییەکان. گەنجان داکۆکیکارێکی بەهێزن، چونکە ڕەنگدانەوەی نیگەرانییەکانی نەوەیەکە کە لەگەڵ دەرئەنجامە درێژخایەنەکانی سیاسەتە ژینگەییەکانی ئەمڕۆدا دەژین.

داواکارییەکانیان بۆ گەشەپێدانی بەردەوام، دادپەروەری کەشوهەوا و چارەسەری وزەی نوێبووەوە جەخت لەسەر پێویستی و چارەسەری خێرا و بەپەلە دەکەنەوە. ڕێکخراوە ژینگەییەکان بە سەرکردایەتی گەنجان خەریکی چالاکی جۆراو جۆرن لەدژی پرسەکانی وەک داربڕین، پیسبوونی زەریاکان و چەندین نمونەی تر..

جگە لەوەش چالاکوانانی گەنج فشار دەخەنە سەر لایەنە پەیوەندیدارەکان بۆ ئەوەی بڕیاری گرنگ و پێویست سەبارەت بە بابەتی کەشوهەوا دەربکەن و سامانە سروشتییەکان بپارێزن و ژیانی نەوەکانی داهاتوو مسۆگەر بکەن . گەنجانمان بەشداری لە کۆڕبەندە نێودەوڵەتییەکان دەکەن و لە کۆنفرانسە جیهانییەکاندا قسە دەکەن و بەشداری لە پرۆسەکانی بڕیاردان دەکەن بۆ دڵنیابوون لەوەی دەنگیان دەبیسترێت، بۆیە پێویستە هەموو تاکێک گرنگییەکی جددی بە پرسی ژینگە بدات.

دەڤەری شێخان.

فۆتوکراڤەر (یوسف مزیری)

دەق

Diyako xaton

پێشگووتن:

مرۆڤ د مژارێن هزری و کردەیێن جڤاکی دا گەلەک پێشکەفتن ب خوەڤە دیتینە، زمانێ دەڤکی پێشخستن و ب ڕێکا نڤێساندنێ، زمانێ سەمبۆلیک پێشخستن. ئەو واتا دیتن، دیتن و ترس ژ خوەزایێ وەردگرتن، ل سەر دیواران د نەخشاندن و بەحسا سەرهاتیێن خوە ب ڤێ ڕێکێ دئینانە زمان، پەیامێن خوە دگەهاندنە هەڤدوو، ب دەمی ڕا بەر ب وێ ئێکێ پێنگاڤ هاڤێتن و ل سەر لەشێ خوە زمانێ سەمبۆلیک و نەخشەیێن دەقان چێکرن.

دیرۆکا دەقان: چاندا دەقان خوەدان دیرۆکەکا کەڤنارە لێ ئەم نەشێین ب تەمامی دیرۆکا وێ دەستنیشان بکەین، بەلێ ئەم دشێین بێژین ل دەڤ گەلێن مینا (کورد، میزۆپۆتامیاییێ، ئەمازیقان، خەلکێ ڕەسەنێ ئەمریکا، مسرییێن کەڤن، ئەفریقاییێ، ئیتالییا، یونان)ێ دەق دهاتن بکارئینان. دەق ل دەڤ هەر نەتەوەیەکی ل گۆری واتاییا خوە دهێتە گوهارتن، ل ئەفریقاییێ ژ بۆ خەمل و ئەستاتیکایێ دهاتنە ب کارئینان، ل یونان و ڕۆمایێ بۆ چینا کۆلە و خۆلامان بوویە، دەق ل دەڤ مسرییێن کەڤن نیشانا هێزێ و مێرانییێ بوویە.

هونەرێ دەقان: هونەرێ دەقان ل دەڤ کوردان خوە دایە سەمبۆلان. ژ بۆ هەر نەخشەکی خواستیینە وەکو سەمبۆل ل سەر لەشێ خوە ب نەخشینن، ب وێ واتاییێ نەخشێن دەقان ژ ڕیالیستییێ خوە سەربەستر ددیت و بەرێ خوە دایە سەمبۆلان. سەدەما دەقان گرێدای بیر و باوەرەکا گەلەک مەزنە. دەق د دەما خوە دا خوەدان باندۆرەکا مەزن بوویە. سەدەما چێکرنا دەقان هێز و باوەرەکا گەلەک مەزن دەتە مرۆڤان و پێناسەیا پاراستنا وان ژ تشتێن نەباش دکەت، هەروەسا دەق سەرهاتیێن (ڕۆناهی، فیزیکی، ئێش، کەسەر، ترس، باوەری، هێز، ئەفسۆنی، بەخت، پاراستن و زەوق)ێن وان دئینە زمان. بەلێ د ڕاستی دا دەق ب تەنێ نەخشاندن نینە، بەلکو رەنگڤەدانا نەریت و فەلسەفەیا ڕۆحی یە ل سەر لەش و هەروەسا داب و نەریتان.

رامانێن دەقان: دەما ئەم سەحدکەیەن نەخشیەیێن دەقێن کوردی، وێنەیێن (ستێرک، شە، ڕۆژ، گیانەوەر، گیا، مرۆڤ، مار، سە، گەنم، گول و دار، دارا ژیانێ، ئاسک)ا دبینین. هندەک بیر و باوەر هوسا دبێژن دەما جهەکێ تە بێشیت دەقی ل شونا وێ چێبکەن ئەو ئێشان نامینن .نە ب تەنێ ئەو، د هەمان دەم دا ژ بۆ

بەرەکەتێ نەخشییێ (شەی)ل سەر لەشی خوە د نەخشاندن، ئەو بەرەکەت بۆ وێ چەندێ ڤەدگەریت ب گشتی گەلێ کورد گرێدای خوەزاییێ و ژ بۆ چاندنێ پێتڤییا وانا ب فەر و بەرەکەتێ بوویە. نەخشێ (چاڤا)ن بۆ پاراستنێ د نەخشاندن. (ستێرتک) کێفخوەشییێ دئینیت، (دارا ژیانێ) ژیانی دەت، (نیڤ ڕۆژ) ب واتایا زاینێ دهێت و ژ چاڤان د پارێزیت و هەروسا واتایا هەبوونێ ددەت، واتایا ڤان دەقان ژ کەسەکی بۆ کەسەکێ دی ژ دەڤەرەکێ بۆ دەڤەرەکا دی دهێتە گوهارتن. دەما دەق ل دەڤ ئەزداییان دهاتنە چێکرن، شیرێ دایکان و خوەلیا تەنیرێ تێکەلی ئێک دکرن و ب ڕیکا دەرزیان ل سەر لەشێ خوە د نەخشاندن. واتایا دەقان ل دەڤ ئەزداییان ب ئاواییێ سەمبۆلا ڕۆژێ وەکو پیرۆزییا ڕۆژێ د نەخشاندن. ژنێن ئەزداییی نەخشێن (مرۆڤ، مار، رۆژ و سە)یان د نەخشاندن کو هەمی ئەڤ نەخش و سەمبۆل ڤەدگەرن بۆ چاندا دەڤارا مێزۆپۆتامییا و زاگرۆس و ئۆلێن کەڤنار. لێ یا هەری گرنک و پتر ل دەڤ کوردان دهێتە ب کارئینا دەقێ (رۆژێ)یە.

ڕۆژ د چاند و ئۆلێن کوردیدا کو سەنتەر و هێماییێ وانە. کو ئەڤە هەمی ژ باوەری و کوراهییا ئۆل و چاند، ئەفسانە، بنهش و هەستێن کوردان نیشان ددەت. کورد سەمبۆلێن گەلێن (هۆری و و میتراییان ب ئاوایەکی دیار ل سەر لەشی خوە چێدکەن. هند چاڤکانی هوسا دیار دکەن

"دەق ل دەڤ کوردان ژ بۆ هندێ دهاتنە نەخشاندن کو بزانن ژ کیژ ماڵبات و ئێلێنە“

چاوانییا چێکرنا دەقان: چێکرنا دەقان زێدەتر د پایز و بهارێ دا دهاتنە چێکرن، لێ زێدەتر د وەرزێ پایزێ دا بوویە، ژبەر کو د پایزێ دا برین کول نە د بوون زیکا ساخ د بوون. ب تەنییا چرا و خوەلییا تەنیرێ و شیرێ دایکان دهاتنە نەخشاندن، و ل دەڤ وان دایکان دهاتنە چێکرن یێن کو کچێن وان چێ د بوون، ئەڤە ژی ڤەدگەرە بۆ گرنگی و ڕێزا دایکی ل دەڤ چاند و بنگەه و ئەفسانەیا کوردان دا. ژبەر کو ژن یەکسانە ب زاینێ و ژن یەکسانە ب ئاخێ و ژن و ئاخ زاینێ ددەت ژبەر ڤێ ژی ژن ب بەرەکەتە و دەق ب واتا دبیت و ل سەر لەشی زاینێ و ژیانێ ددەت. لێ د ڕاستی دا ئەڤێن دەقان چێدکەن نە مێر بەردای بیت و نە ژن بەردای بیت و زارۆکێن وانا مری نەبن و ساخلەمیا وان یا باش بیت، باوەری ل دەڤ کوردان خوە بەردایە لاییێ عیرفانێ و هوسا هزردکر هێزا دەقکێشی دچیتە دناڤ لەشێ دا.

شێنبەرێ وێ: پشتی هاتنا ئۆلێ ئیسلامێ بۆ ناڤ کوردان، ب گەلەمپەری هونەر و نەخشەییێن دەقان چوارچۆڤەیا گونەهێ دا جهـ گرت ئێدی دەق چێکرن کێم بوو، لێ هونەرێ دەقێ ب تەمامی بەرزە نەبوو ب تاییەت ل دەڤ ئۆلدارێن ئەزداییێ و باکور و ڕۆژئاڤایێ وەڵاتی. د نوکە دا لڤینەک خوەش ل باکورێ وەڵاتی هەیە و گەنج بەرێ خوە ددەنە هونەرێ دەقان، زێدەتر و بازاڕێ مێردینێ. هەر چەوا بت هونەرێ دەقان ل دەڤ کوردان د واتاییا ڕۆناهی و پاراستن جڤاکی و عیرفانی دا دهێتە نەخشاندن، پەیوەندییا دەقان پەیوەندییەکا خوەزاییی و ئەفسانەیی یە، ب هزار ساڵان خوە بەردابییە ناڤ هش و لەشی مرۆڤان. بەلێ پرسیارا دووماهییێ ئەوە ئەرێ دەق دکەڤیتە د چوارچۆڤەیێ هونەری دا؟.

ژلایێ / نڤێسەرێ هندا 1+1=0 ناما فیلۆسوفی.

ژیان نەبژاردەیا تەیە بەلێ بەردەوامیدان لێ پێتڤی ب بڕیاڕدانێیە, جێوازییا دناڤبەرا مرۆڤێت هۆشدار و نەلسەر هۆش ئەوە:

یێن هۆشیار دگەل ژیانێ دژین!

بەلێ یێن نەلسەر هۆش بتنێ دناڤدا دژین وەك گیانەوەران!

ئەز خۆدانکرییەك بێخۆدانم, ژێدەرم! بەلێ نە ژماددەی, هەیمە! لێ پەیدا نەبیمە, و نەهاتمە دروستکرنێ, بەلکو ئەز ئەو بەرسڤم ئەوا پرسیاڕ ژێ دروست بووی, تمامم ئەز و بێکێماسیمە لێ کێماسیا من دهندێدایە مرۆڤو کو " من تۆ تمام دای و تۆ هزردکی نەتمامی و لاوازی....! "

ژیان هاتن و چوونە, لەوڕان نەگرنگە ژکیڤە دهێم و دێ کیڤە چم...

Photographic by_DLD

مە چ ئاراستە ژبۆ چوونا خوە نەکرییە ئارمانج!

ژبەرکو ئەمن ڕێکێن ڕاوەستایی تێدپەڕینن..

چ تابلۆ جوان نابن!

ئەگەر چاڤ ب جوانی لێ نەنێرت.

چجاران ژبەر بەرپێکێن نەحەزان ئاهییان نەڕاگەهینە!

ژبەرکو دابزانن خۆە هەتا دەرییێن وانژی چ کاریگەرییێ لتەناکن..

ئەگەرهندەکا تۆ جارەکێ ئێخستی !خوە ب سەر واندا بێخە و زێ ڕابەڤە!

بەس ژبیرنەکە ل دەمێ ڕادبی ئەو دێ مینن ل بن پێێن تەڤە بۆ هەر و هەر.

Jiman sheladzi

پڕانیا بابەت و مژارێن زۆڕبەی ڕۆژنامەنڤیسان, (کۆپی پیستن) ئانکو وەرگرتی و دانانە.

لەوڕان بۆ وەرگرتنا زانیارییێن ڕۆژێ و ڕۆژگاری, تو دکاری ل (5) خولەکاندا ل ئێك کەناڵ یان ئەکاونت هەمی زانیارییان وەربگری بێکو تۆ ل لێگەڕیانێدا ماندو ببی.

دیساژی پترییا ئەو بابەتێن ڕۆژا نە دهێنە بەلاڤکرن و دبنە مژار! دبنەرەتدا نە بتنێ نەگرنگن بۆ کۆمەڵگەها مە! بەلکو نە بابەتن و نە مژارن.

سرۆشتێ کوردستانێ

گوندێ باجلێ

فۆتوگرافەر " دلدار نزار "

دەستکەڤتی و سەنگ و بەهایێن هزری یێن گۆڤارا ڕۆژا مە ل سالا 2024 ێ و د گەل چەند چالاکییێن خزمەتێن مرۆڤی:

Ahmed sadi

1-دەرێخستنا 3 ێ سێ ژمارێن گۆڤارێ.

2-ئەنجامدانا کورتە فیلمەك دۆکیومەنتاری ل سەر ڕۆلێ ژنێ دناڤ ڕۆژنامەگەرییا کوردیدا, کو ل سالێ ڕۆژا ڕۆژنامەگەرییا کوردی هاتە بەخشکرن و ب ئامەدەبوونا فیدڕاسیۆنا ڕۆژنامەنڤیسێن جیهانی.

_ل وێنەیدا سەرۆکا فیدڕاسیۆنا ڕۆژنامەناڤیسێن جیهانی گۆڤارا ڕۆژا مە وەرگرتیە و بڕییە ل سەر ئەوی لاپەڕی یێن دەستا فەرمی یا گۆڤارا ڕۆژا مە لدەما بووین ئەندامێ فیدڕاسیۆنا جیهانی یا ڕۆژنامەنڤیسان.

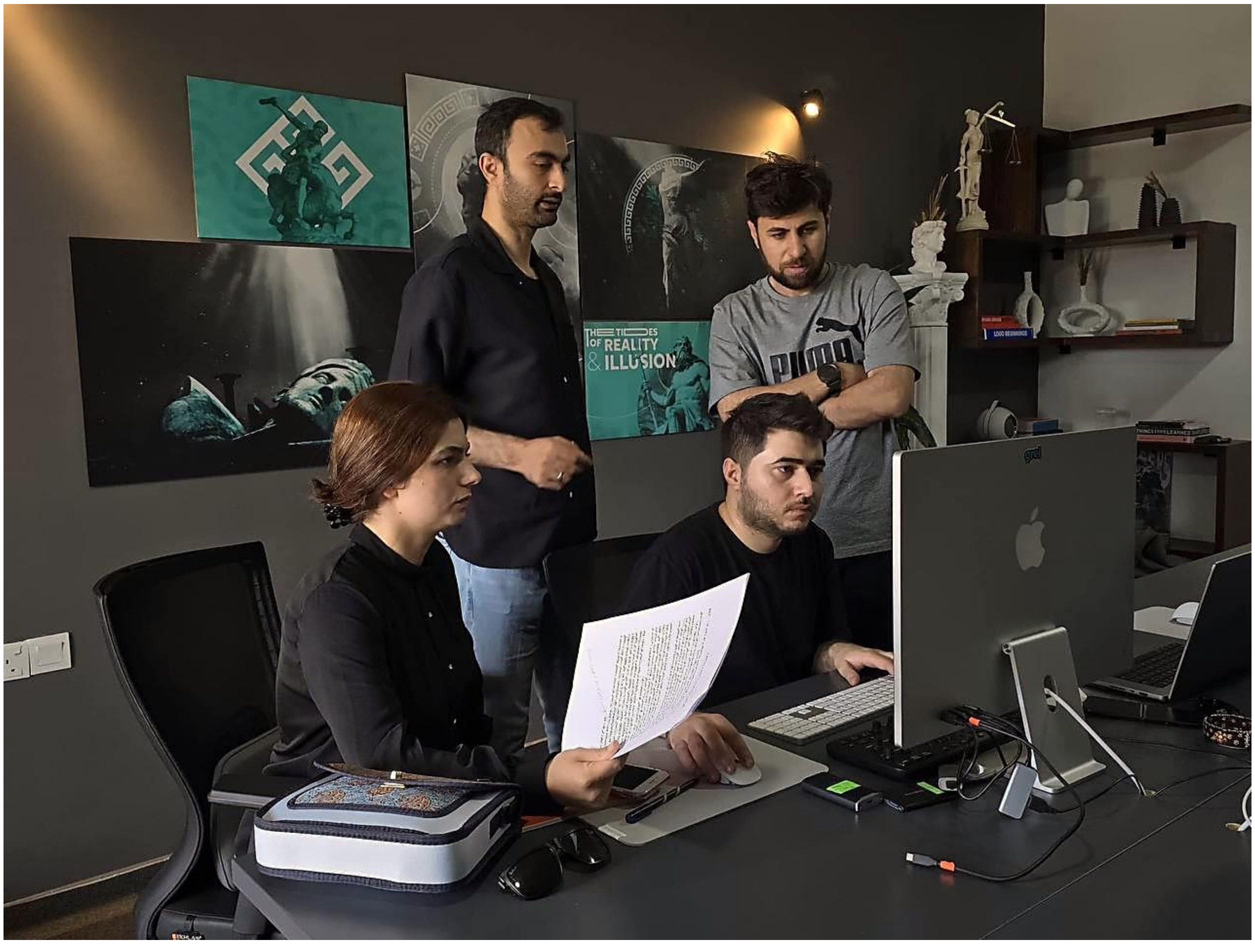

ئامادەکرنا فیلمی ل ژێر چاڤدێرییا نەقیبێ سەندیکا ڕۆژنامەنڤێسێن کوردستانێ ڕێزدار (ئازاد حەمەد امین) و دیسا نڤێسیتا تێکستی (ئاهورا کوردستانی) و بهاریکارییکا کۆمپانیا GRI ئەوا ژلایێ ڕێزدار (ئاهەنگ ئاشتی) هاتی سەرپەرشتیکرن.

3-ئەنجامدانا دووخولێن ڕۆژنامەڤانی, ئێك ل هەولێرێ و ئێكەدی ل دهۆكێ.

4-چەندین كومبوون و جڤین هزری و ڕۆشبیری هاتنە ئەنجامدان ل سەر ئاستێ هەرێما كوردستانێ ژبۆ گەشەكرنا هزرا تاكی و جودابین ژهزرێن دویر ژ ڕێڕەوێن مرۆڤی و نەتەوەی.

5-ئەنجامدانا چەندین كورتە فیلمێن دوكیۆمەنتاری دەربارەی بیرەوەرییێن جیهانی وەكو:

Hallowen , new season, modernism

6-فەرمیكرنا دوو ئەندامێن دەستا سەرەكی یا گۆڤارێ وەكو (ئەندامبوون ل فیدراسیۆنا ڕۆژنامەنڤێسێن جیهانی IFJ).

7-ئەنجامدانا چەندین داهێنانان ل بوارێ هونەرێ فۆتوگرافیدا ژبۆ پتر پێشڤەبرنا هونەرێ فۆتوگرافی ل هەرێما كوردستانێ و پێشاندانا سروشتێ جوانێ كوردستانێ.

8_ ل بوارێن نەتەوەیدا گرنگیدان ل جیهان دیتنا پێشڕەو و مەرجەعێ كوردان بارزانی و بەلاڤكرنا هزرا هەڤدەمی یا سەرۆك نێچیرڤان بارزانی ل گشت دەڤەرێن زۆنا كوردستانی ناڤ چالاكێن سڤیل و ناوچەیی.

لڤێرێ، تارپیاتی بدۆماهیك ناهێت تاكو! تۆ وەك ڕۆژەكێ نەهەلی سەرۆك.

شێوەکارا گۆڤارا ڕۆژا مە سیپەل ژیناس

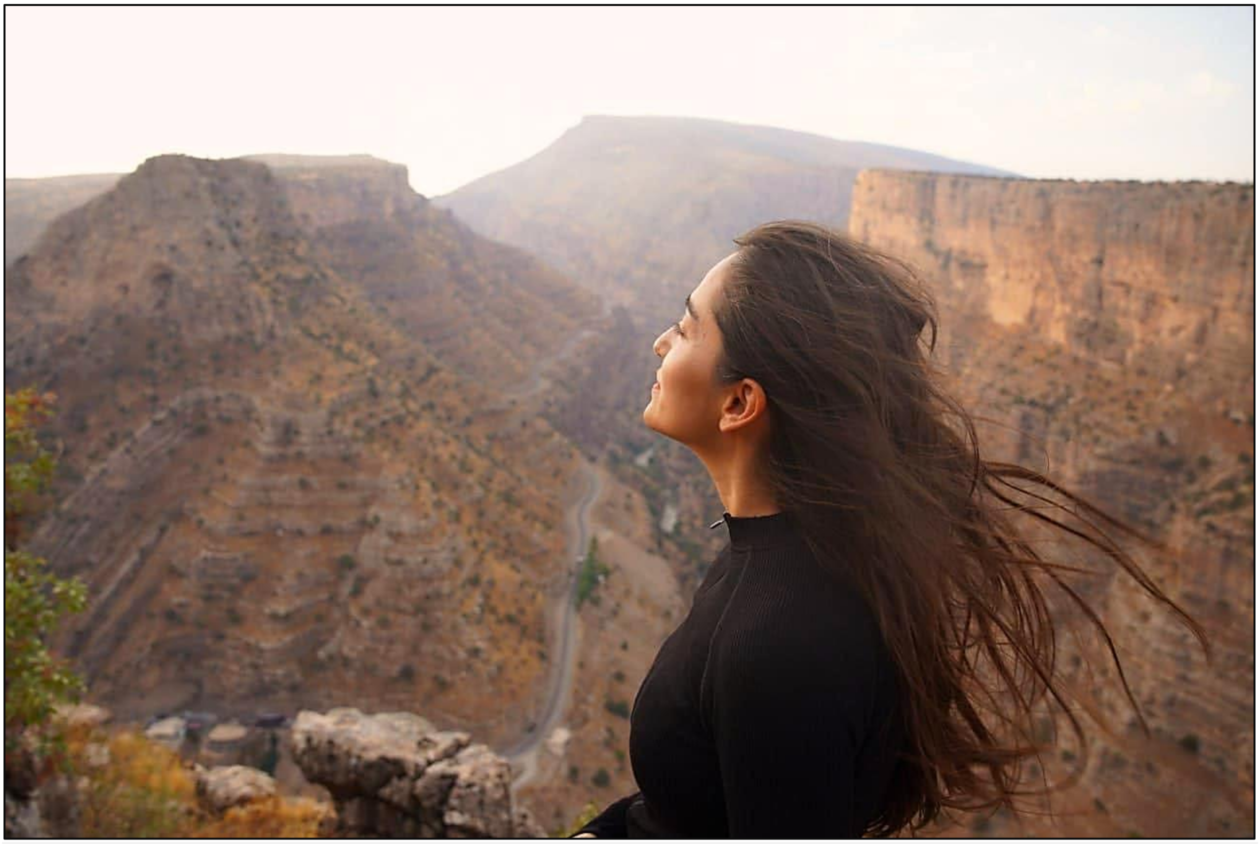

ڕاستە ئەم نەگەهشتینە هەمبێزا ڕۆژا مە،

لێ ڕۆناهییا ڕۆژا مە یا د باوەشا مەدا."....

sipel jinas._ شێوەکار

کچەك کورد ژبۆ ئەنجامدانا کارەك نیگارکێشی دهێتە بانگ هێشکرن بۆ وەلاتێ (سریلانکا) ژبۆ ئەنجامدانا کارەك هونەری ل سەر دیوارێن جهێن کارگوزاری و گەشتیاری.

خاتوون (سیپەل ژیناس) پتر دا دیارکرن کو ئەڤە بۆ دووەم جارە دهێتە بانگهێشتکرن ژبۆ وی وەلاتی, و دپلاندایە ژبۆ پێشکەفتنا هونەرێ خوە سەرمدانا چەندین وەلاتێن ئەورووپی بکەت.

دیسازی دا دیارکرن کو ئەو ئەڤی کاری هەم ژ گیرفانا خوە یا دارایی ئەنجامددەت و هەم ژبۆ خزمەتا پێشکەفتنا هونەرێ دستکێشی بناڤێ کوردستانێ.

دوماهیك ئاخفتنا وێ ژبۆ(گۆڤارا ڕۆژا مە) ئەو بوو:

(دڤێت هەر گەنجەکێ کورد ژبۆ گەهشتنا هیڤی و ئارمانجێن خوە پێتڤییە تەکەزێ ل سەر بەهرە و شیانێت خوە بکت).

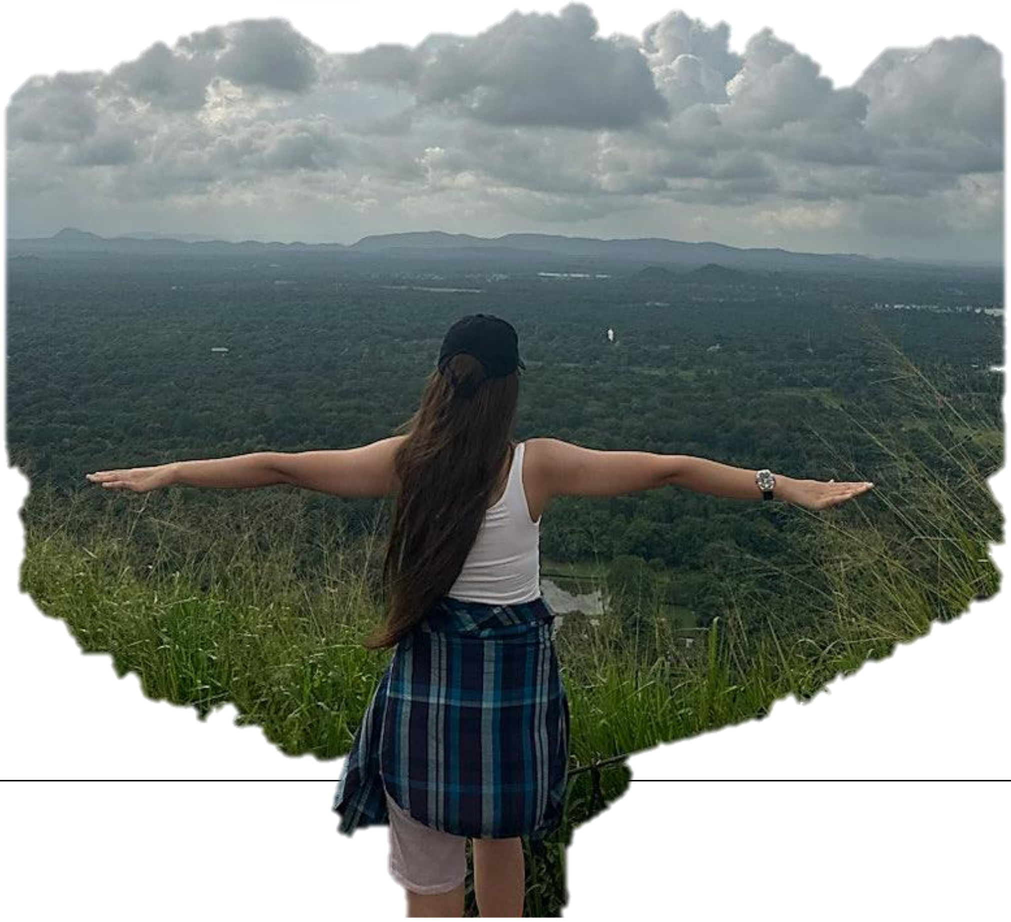

ژیان وێنەیە, و جوداهیا من لگەل تابلۆییێت من ئەوە,

ئەز وێنەیەکم دلڤم.

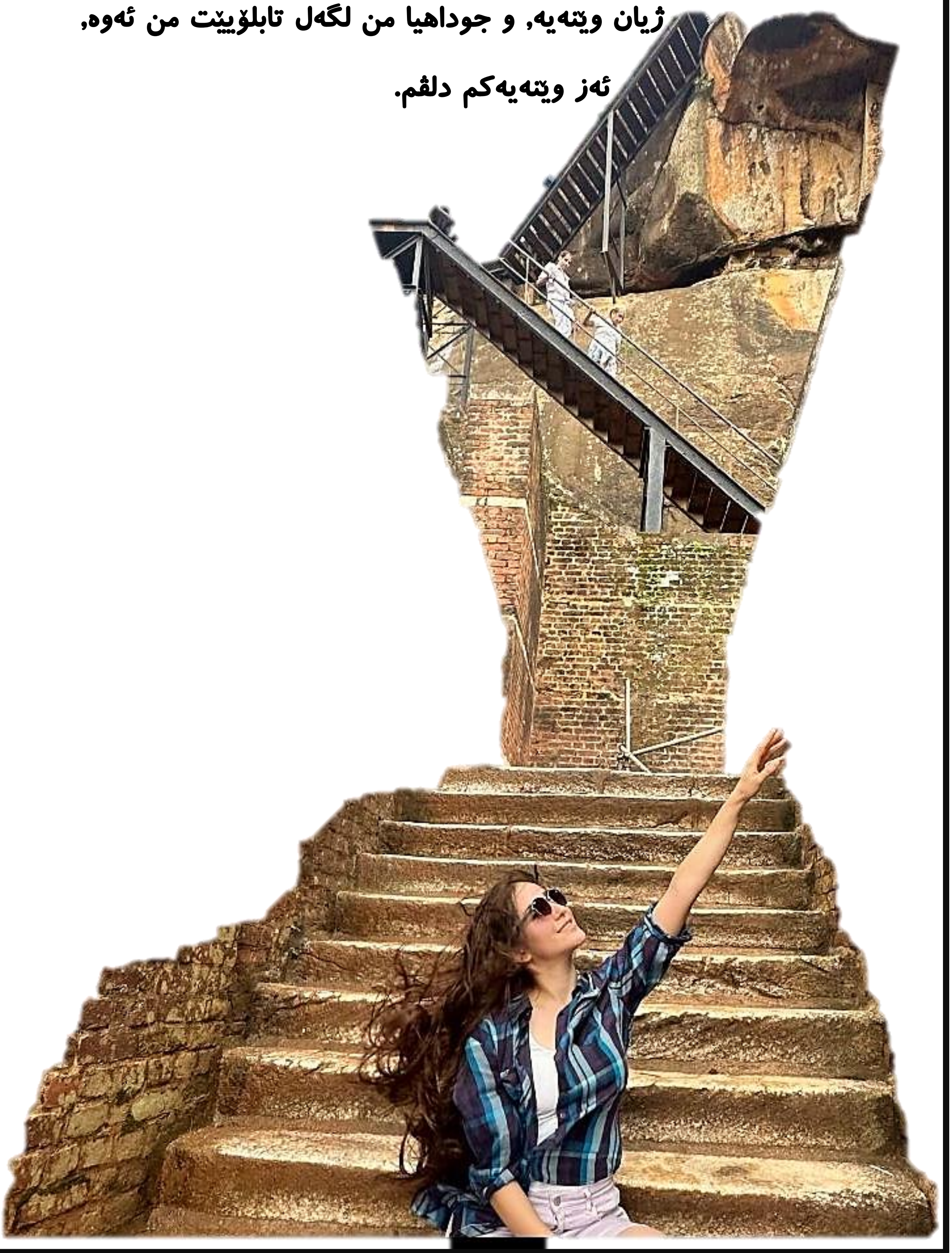

Helz atroshi

هونەرژی هەر خەباتە...

خەبات و هونەر دوو پەیڤێن پێکڤە گرێداینە بەلێ بشێوەکێ ڤەشارتی, ئەگەر ئەم ب هویری هزرا خوە بکن " **ئەرێ هونەر چاوا خەباتا گەلێ خوە دکەت؟** ".

لدەمێ ئەز شێوەکارێن کورد دبینم کو تابلۆیێن وان پری ڕەنگن و جۆراوجۆرن ژ حەژێکرنێ, وی دەمی ئارام دبم و هەست پێدکم ئەڤە بەڵگەیە کو ئەڤ گەنجە د ئارامن و ل ڤێرێ هونەر خەباتەکێ دکەت و دیاردکەت ئەم ل ئەڤێ کوردستانێدا د ئارامن ودیسا نیشا خەلکێ ددەت هونەرمەند ئەو کەسن پترهەستیارن و هەردەمێ گۆهەڕینەك ڕوویدا ئەو لدەسپێکێ ب ڕێکا هونەرێن خوە بێن تایبەت نیشان ددەن, ژبەر هندێ ژی ل هەردەمەکێ و دهەر ڕەوشەکێدا ئەو خەباتێ دکەن.

ئەز وێتەیەکم ژتە
و تۆی تابلۆیا من
یا ڕەنك تاری,
نەپێتڤی ب چ ڕەنگانم
ل ناڤ تابلۆیا خوە
یا تاری و ڕەشدا,
ژبەرکو! هەبوونا نەخشێ
تە, دناڤ تابلۆیا
شەڤامندا,
جوانترین ڕەنگە...

Adar mamezdini

کچه شێوەکارا زاخۆ ژبۆ گۆڤارا ڕۆژا مە باس ل وان دەربڕینان کرن یێن بووین سەدەم کو ئەو ژبۆ جیهانا شێۆەکاری ڕاکێشای, ب ئەڤی شێوەی ژبۆ مە پەیڤی:

ئادار مامێزدینی : هونەر لدەڤ من دیتن و حەزە, و ئەز کاریگەرم ب ڕەنگێ ڕەش, ژبەرکو!

“هەر ئاڤابوونەکا بسەر مندا هاتی هەلبەت شەڤەك ڕەش و تاری یا بسەر مندا ئیناتی “ .

لەوڕا، هەر ئەڤ تارییاتییە ببوو ئەگەر کو تێدا جاردن “ هەلاتنەك نوو ل سەر من بهەلت و ئەز ل سەر تابلۆێن ژیانێ بسازم ... ”

نهاژی ل زاخۆ بازارگێرییەك ڤەکرییە و ڕۆژا نە غەریکی دروستکرنا وێنەیێن هاوەلاتیانە و ب ئەڤێ شێوەی بەردەوامیێ ددتە خۆێندنا خۆە یا زانکۆێ ل بەشێ هۆنەرێن جۆان ل زانکۆا دهۆکێ.

من هەمی ڕەنگ دیتن دناڤ نەخشەیدا
بتنێ تۆ ئەو ڕەنگ بووی یاکو تا نها
نەشیایم تە بینم دناڤ تابلۆیدا...

ل زاخۆ سەرۆك وەزیران ڕێزدار مەسرور بارزانی سەرەدانا شێوەکارا گۆڤارا ڕۆژا مە ئادار مامێزدینی کر.

ویتە، پەیڤێن بێدەنگ

د جیهانا ڕۆژنامەگەرییێدا، وێنە دبنە چاڤێن خویندەڤانی. ئەو چیرۆکێن کو پەیڤ نکارن بێژن، وێنە ب هەزاران گوتنان دبێژن. فۆتۆگرافەر، وەکی هونەرمەندەکێ نەدیار، د ناڤ کۆلان و مەیدانێن بویەران دا دگەڕیت، دا کو چرکەیێن راستیێ بگریت و بکەتە نەمر. فۆتۆگرافەر، وەکی نێچیرڤانەکێ رۆناهیێ، ل بەندا چرکەیا زێڕینە. ئەو دزانیت کو هەر وێنەیەک دکارە گۆتارەکێ بگوهۆڕیت، باوەریەکێ بهەژینیت، یان شۆڕەشەکێ دەست پێ بکەت .

د د وێنەیاندە پەیڤ تێدا دکارن بهێنە گۆهۆڕین و ڕاستی بهێتە ڤەشارتن، وێنە دبنە شاهدێن بێدەنگ یێن دەمی. ئەو نکارن درەوان بکەن، تەنێ دکارن ڕاستیێ نیشا مە بدەن، ب هەمی سپی و ڕەشاتیا وێڤە.

Dlxwaz xdr

فۆتۆگرافەری د رۆژنامەگەرییێ دا نە تەنێ کارەکە، لێ ئەرکەکێ پیرۆز ە. ئەو چاڤێن مە نە ل سەر جیهانێ، دەنگێ بێدەنگانە، و هێزا گوهۆڕینێ یە. ب هەر کلیکەکێ، ئەو دیرۆکێ تۆمار دکەن و راستیێ دپارێزن، دا کو ئەم و نفشێن پشتی مە بزانن کا چ قەومیا و چەوا ژیان ل ڤێ سەردەمێ دا بوو.

Ismail abdullah

ڕۆڵی ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان لە چارەسەرکردنی ململانێکان.

“ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان، ڕۆڵێکی سەرەکی دەگێڕن لەنێوەندگیری و چارەسەرکردنی ناکۆکییەکان لەسەرانسەری جیهاندا. ئەم وتارە لە کاریگەرییەکانی ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان لە چارەسەرکردنی ناکۆکییەکاندا دەکۆڵێتەوە، بە گرنگیدان بە ستراتیژییەکان و سەرکەوتنەکانیان و بەربەرستەکانیان”

ئەم وتارە ئامانجی ئەوەیە تێبگەین کە ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان چۆن بەشداری لە ئاشتی و سەقامگیری جیهانیدا دەکەن. چارەسەرکردنی ناکۆکی ئەدەبیاتی ئێستا سەبارەت بە چارەسەرکردنی ململانێکان تیشک دەخاتە سەر ڕۆڵی جۆراوجۆری ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان، وەک نەتەوە یەککگرتووەکان، یەکێتی ئەفریقا و یەکێتی ئەوروپا. زانایانی وەک بوترۆس-غالی جەخت لەسەر ئەرکی ئاشتیپارێزی نەتەوە یەکگرتووەکان دەکەنەوە، لە کاتێکدا هەندێکی تر ڕەخنە لە ناکاراییە بیرۆکراتییەکانی ڕێکخراوەکە دەگرن.

هەروەها ڕێبازی ناوچەیی یەکێتی ئەوروپا و دەستێوەردانەکانی دیپلۆماسی یەکێتی ئەوروپا بە باشی شاهێدی ئەومن، بەڵام کەلێنێک لە توێژینەوە بەراوردکارییەکان هەیە کە کاریگەریی ڕێکخراوە نێودەوڵەتییە جیاوازەکان لە سیناریۆ جیاوازەکانی ململانێکاندا هەڵدەسەنگێنن..

ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان لە نەتەوە یەککگرتووەکان: ڕۆڵی نەتەوە یەککگرتووەکان لە چارەسەرکردنی ململانێکان فرەلایەنە، کە بریتییە لە ئاشتیپارێزی، نێوەندگیری و یارمەتییە مرۆییەکان.

سەرکەوتنی نوێنەرایەتییەکانی نەتەوە یەکگرتووەکان لە چارەسەرکردنی ململانێکان و بەرقەرارکردنی ئاشتی بەپێی قەیرانەکان جیاوازە؛ بۆ نمونە زۆرجار دەستێوەردانی نەتەوە یەکگرتووەکان لە سیرالیۆن بەهۆی دامەزراندنی ئاشتییەکی بەردەوامەوە وەک سەرکەوتنێک ناودەبرێت.

بە پێچەوانەوە، شکستی نەتەوە یەکگرتووەکان لە ڕێگریکردن لە جینۆسایدی ڕواندا، تیشک دەخاتە سەر کەموکوڕییە بەرچاوەکان لە دەستێوەردان لە کاتی خۆیدا و تەرخانکردنی سەرچاوە پێویستەکان .

یەکێتی ئەفریقا: گرنگیدانی ناوچەیی یەکێتی ئەورووپا ڕێگە بە ڕێبازێکی تایبەتمەندتر دەدات بۆ ململانێکانی ئەفریقا.

دەستێوەردانەکانی یەکێتی ئەورووپا لە ململانێی دارفور، لە ڕێگەی نوێنەرایەتی یەکێتی ئەفریقا لە سودان، هەم خاڵە بەهێزەکانی هاوکاری ناوچەیی و هەم خاڵە ئاڵۆزەکانی لە پشتیوانی لۆجستی و دابینکردنی بوودجەدا نیشاندا .

یەکێتی ئەورووپا: هەوڵە دیپلۆماسییەکانی یەکێتی ئەورووپا لە باڵکان، بەتایبەتی لە کاتی جەنگی بۆسنەدا، جەخت لەسەر گرنگی هاندانەکانی ئابووری و سیاسی لە چارەسەرکردنی ناکۆکیەکاندا دەکەنەوە .

”|بەکارهێنانی سزا و پاکێجی یارمەتی لەلایەن یەکێتی ئەورووپا یارمەتی سەقامگیرکردنی ناوچەکەی دا، هەرچەندە کاریگەری ئەم ڕێوشوێنانە مشتومڕی لەسەرە”

ڕۆڵی ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان لە کاتێکدا کە ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان بەشدارییەکی بەرچاو لە چارەسەرکردنی ناکۆکییەکاندا هەبووە،

بەڵام زۆرجار کاریگەرییەکانیان بەهۆی سنووردارکردنی سیاسی، سنووردارکردنی سەرچاوەکان و ناکارایی بیرۆکراتییەوە بەربەستە. گەیشتن بە جیهانی نەتەوە یەکگرتووەکان هەم خاڵێکی بەهێزە و هەم ئاڵۆزییە،

چونکە بە ڕێبازێکی یەک قەبارە بۆ هەمووان خەبات دەکات بۆ چارەسەرکردنی ململانێ جۆراوجۆرەکان. سەرنجی ناوچەیی یەکێتی ئەورووپا تێڕوانینێکی بەنرخ دەدات لە داینامیکی ململانێی ناوخۆیی بەڵام بەدەست پرسەکانی بوودجە و تواناوە دەناڵێنێت.

هێڵی ئابووری یەکێتی ئەورووپا ئامرازێکی بەهێزە. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا هەندێکجار

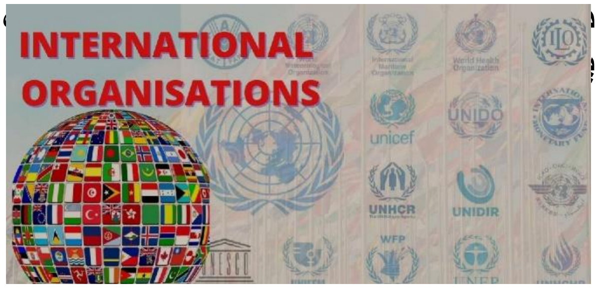

دەرئەنجام

ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان ڕۆڵێکی چارەنووسساز دەگێڕن لە چارەسەرکردنی ململانێکان، خاڵە بەهێزەکان پێشکەش دەکەن و ڕووبەڕووی تەحەدای جیاواز دەبنەوە. شیکارییەکی بەراوردکاریی نەتەوە یەکگرتووەکان، یەکێتی ئەورووپا و یەکێتی ئەورووپا تیشک دەخاتەسەر پێویستی ستراتیژییە تایبەتمەندەکان کە چوارچێوەی تایبەتی هەر ململانێیەک لەبەرچاو بگیرێت.

BEWAR FAIQ_ ACTIVITIES

چ چارەنڤیسەك تالە كورد جیرانێت چوار وەلاتێن هەڤدژی زمان و نەریتێن خوەنە..

نەدادییا وەلاتێن دمر دورێن كوردستانێ وەكرییە كو كورد ب درێژاهیا تەمەنێ خوە ئاوارە و پەناپەر و كوچبەر بژین.

ئەرێ بێمنەتی و دفن بلندییا دادگەها فیدرالی ل هەمبەری كوردان, دێ عێراقێ بەرەڤ كیڤە بت؟.

ل باشوورێ كوردستانێ هەر ژ كەڤندا و تا نها هەر دما حكومرانیا عێراقێ رێكا خوە دیت, دێ دربەكێ داوشینت مللەتێ كورد, تایبەت د ئەڤان سالێن دوماهیێ عێراق جەنگێن خوە برێكا دادگەها فیدرال و برێیا ئابووری و برسیكرنێ ل گەل خەلكێ هەرێما كوردستانێ بەرپادكت.

ئەو دادگەها ب برپارێن دمرەكی و هندەك لایەنێن ناڤخوەی و ب برپارێن سیاسێ دویر ژ دەستور و جێبەجێكرنا یاسایێ تایبەت ب برپارێن تاك لایەنانە و دژی هەرێما كوردستانێ بریارا ددن, مەرمە یا روون و ئاشكرایە كار ژبو لاوازكرن و نەهێلانا قەوارێ هەرێما كوردستانێ ئەڤ چەندە دهێتە كرن و هەر روژ ب بهانەیەك و دمرئێخستنا سكالایەكێ یان بریارەكێ دژی هەرێما كوردسانێ كار پێ دهێتەكرن.

بێهن فرەهیا هەرێما كوردستانێ رامانا بێهێزی و نەبوونا كارتا فشارێ بەرامبەر دادگەها فیدرال ئەو واتا نینە كو هیچ كارتەك فشارێ یان هیچ هەلویستەك دن نینە, ب بوچوونا مە ئەم دبینن گوهورینییێن مەزنتر یێن جوگرافی ل ناوچێدا دهێنەكرن و حكومەتا هەرێمێ یێ بەرهەڤیێ ژبو ئەوان گورانكارییان دكەت.

لەوران ئەم دویر نابینن و ل نێزێك عێراق ب دادگەها خوە یا فیدرالڤە دێ سەری ل خوە و دفن بلندییا خوە خوت و روژهەلاتا ناڤین ب گشتی یا بەرەڤ گوهورینا نەخشەیەكێ تازەڤە دچت و روژا كوردستانێ یا دهەلت ل هەر جهی.

" ئەز دیزاین کریمە ژ
شێوەرمەندیا تە و تۆ ئەو
هونەرمەندی یێ ل تابلۆیێ خوە
بەرزە،
تە نابینم ل وێتەیدا ! ژبەرکو تۆ
بەرزەی ل من و ئەزژی هندامە ل
تە "

" تاوانە تۆ هەبی و هزربکی
پاشەرۆژ ئایندەیە!
ژبەرکو هەر رۆژەکا دبورت
ئایندەیەك دبورت! "

" مرۆڤ یێ ل چاڤەرێ تشتەکێ!
ئەوژی چنینە، و ل تشتەکێ
دگەرت ئەوژی نزانت چییە!
و تشتەك دڤێت، ئەوژی خوە
تشتەك نینە "

" ئەوێ خوە ل من بەرزەکری
ئەڤرۆکە ل وی هندامە "

" جارەکێ ژ چنە یێ دەستپێبکە !
باشترە هەر رۆژ بگەهیێ ! "

GOVARA Roj A ME

Hena kurdi

شەترەنج : مێژوو و پێشڤەچوون

شەترەنج ئێک ژ بکێشترین و چالاکترین یاری بۆ هێزێیە ل جیهانێ، و مێژوویەکا سەرنجراکێش هەیە کو بۆ هزارەهان سالان درێژدبت . دباومرییدایە کو رهێن ئەڤێ یاریێ ڤەدگەرنە بۆچە رخێ ٦ ێ زایینی، کو دگۆتنێ "چاتۆرانگا"، ئانکو "چوار بەش ژ لەشکەری"-پیادە ، سوار ، فیل ،عەرەبانە ، کو ل پارچەیێن شەترەنج یێن سەردەمي ب : پیادە ، هەسپ ، فیل ، قەلا ، کارڤەدداینە. ب بەلاڤبوونا "چاتۆرانگا" ل رۆژئاڤاییێ ل ناڤ وەلاتێن فارسی دا، بوو "شاترانج" پێشڤەچوو، کو گەلەك ژ بنەماییێن سەرەکی بخوەڤەگرتبوون لێ هندەک گۆرانکاری دپارچە ولڤینێن واندا کربوون .

ل چەرخێ ٧ ێ شاترانجێ رێکا خوە ل ناڤ جیهانا ئیسلامێدا ڤەدیت ، بەری بگەهیتە ئەوروپاییێ ل دستپێکا سەردەمێن ناڤەندی . ل ئەورۆپا، شەترەنج توشی گەلەک گۆرانکارییان ببو، ب تایبەتی ل ماوێ چەرخێ پازدێ، ل دمێ گورانکارییێن سەرەکی دیاسایاندا هاتی, هاریکاری دپێکئینانا یارییەکا سەردەمی داکر.

ومزیر ، کو پارچەیەکا ب رێژمییانە لاوازبوو د شاترانجێدا ، شیانا لڤینێ بوو هەر ژمارەیەکا چارگۆشەیان و بۆ هەر ئاراستەیەکی ومرگرت ئەڤێ ژی یاری بلەزتر و دینامیکیتر لێکر. هەروسا لڤینا فیلان بەرفرەهتر لێکر، و شیانا لڤینا پیادەی بۆ دوو چارگوشەیان د لڤینا دستپێکیدا ژی زێدەکر، کو بوونە ئەگەرێ زێدەبوونا توندییا یاریێ. ئەڤان گۆرانکارییان بنەما بۆ یاریێ دەینا ب وی شێوەی نوکە پێ دهێتە کرن .

چەرخێ ١٩ێ ب فەرمیبوونا شەترەنجێ بۆ یارییەکا رێکخستی بخۆڤەدیت، کو ئێکەم قارەمانییا فەرمی یا شەترەنجێ ل سالا ١٨٨٦ هاتە ئەنجامدان. و هەروسا ئەڤی سەردەمی دیاربوونا ئێکەم پلە هەلگرێن گراند ماستەر و دروسبوونا پلەیێن فەرمی بۆ شەترەنجێ بخۆڤەدیت.

چەرخێ ٢٠ێ پێشڤەچوونێن دیتر بخۆڤەدیتن، ژ ئەوان دامەزراندنا ئێکەتییا شەترەنجێ (ئ ج ش/FIDE) ل سالا ١٩٢٤ ، کو رابوو ب ئێکگرتنا یاسایان و رێکخستنا قارەمانییێن نیڤدەولەتی.

شەترەنجێ دست ب ومرگرتنا سەرنجراکێشانەکا جیهانیکر، ب تایبەتی ل پشتی بلندبوونا یاریزانان وەك (بۆبی فیشر و گاری کاسپارۆڤ) بۆ پلەیەکا جیهانی. و پێشڤەچوونا کومپیوتەرێ ل دوماهیکا چەرخێ ٢٠ێ کارتێکرنەکا کوویر ل سەر یاریێ هەبوو ، ب تایبەتی ل سەر یاریا سالا ١٩٩٧ێ یا دناڤبەرا (گاری کاسپاروف و کومپیوتەرێ باش ئای بی ئێم دییپ بلوو)، کو هێزا هزرییا دستکرد دشەترەنجێدا دیارکر.

دنوکەدا ، ملیۆنەها کەس ل سەرانسەری جیهانێ شەترەنجێ دکن، وەك یارییەکا پێشبەرك و مژوولکرنەکا خوەش، و ل گەل پلاتفۆ مێن ئینتەرنێتێ و یاریکرنا وێ ئاسانتر لێ هاتییە ژ هەردەمەکێ دیتر.

Jojo kurdi

hallowen

هالّاوین بیرەوەرییەك جیهانییە, تایبەت ل وەلّاتێن هەفچەرخ دهێتە ئەنجامدان ل 31.10, ل ئەڤێ ڕۆژێدا خەلك ل جیهانێ ب جل و بەرگێن ب ترس خوە دادپۆشن وەكو نەریتەك سالّانە, مەرەم ژ ئەڤێ چەندێ ئەوە كو ل ئەڤێ ڕۆژێدا گیانێ نەباش دهێتە سەر ڕوویێ ئەردی.

Hallwoen 31 oct

Kurdish journalist_ sun family journalist

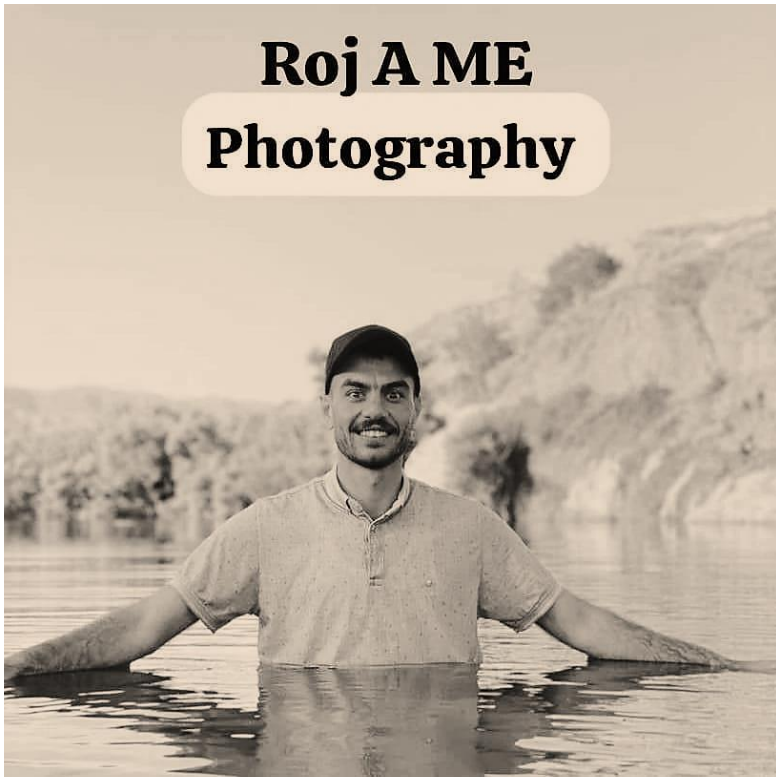

Bjar akreyi

ل ڕێککەفتی 28.12.2024 ێ ئەم ل بازێرێ ئاکرێ ل گەل ڕۆژنامەنڤیسێن گۆڤارێ مەباس ل چەند مژارێن دیرۆکی کر و ل ناڤ بەرپەڕێن گۆڤارێدا ئەڤ باسە دێ بنە بابەتێن ومرزێ مە یێ گۆڤارێ.

دیساژی دنهادا ئاکرێ زێدەباری بازێرەکێ جوان و دیرۆکیە و ب بازێرێ نەوروزێ دهێتە ناساندن, بازێرەکە ژلایێ گشتوکالیڤە ئاخەك زێڕین هەیە تایبەت ل بەرهەم ئینانا پتاتان و برنجێ کوردی.

بەرهەمێن خۆمالی ل دەڤەرا ئاکرێ، ئەوژی پێک هاتنە ژ ئەڤان بەرهەمان . ((①برنجێ کوردی ②هێژیر ③سماق④کونجی ⑤پەتاتە...)).

برنجێ کوردی: کو ئێکە ژ خوارنێن سەرەکێ بێت ڕۆژانە کو چەندین جۆران بخۆڤە دگرت، وەکی: شەش مەهی، سەدری، کەس نەدیتی، سێ مەهی، تحالف ،.....

هێژیر :ئێکە ژبەرهەمێن هاڤینی ژ دەڤەرێن ئاڤ و هەوایەکی هین شهدار دناڤدارن .وەکی هژیرا ئاکرێ و هژیرا بجیل و هژیرا دینارتێ ...

سماق:ئێکە ژوان بەرووبوومێن چیاییە, کو ژ ئەڤان دەڤەران بەرووبوومەکێ هەرە باش بەرهەم دهێت, وەکی دەڤەرا (نقەبیا و سورچیان و بەگشتی دوروبەرێن ئاکرێ) ....

کونجی: ژوان دەشتێن دوروبەرێن ئاکرێ پێرا دگەهت ودبت .

پەتاتە: ئەوژی ئێکە ژوان بەرهەمێن زۆڕ ل دەڤەرێ کو ڕێژەکا زۆڕ ژێ بەرهەم دهێت و ڕێژەکا باش ژ کرێکاران پێڤە بکاردبن....

ل ئاگرێ هەڤالان ل سەر وێ چەندێ هاواڕا بوون کو باشترە جاردن گەنجان پەرەیێ بدنێ کەرتێ گشتوکالی و دشێسن سودمەند بین ژ زەڤی و زارێن گوندێن خۆە. Yousf mziri photographic

D. karzan bamerni

زانكويا دهوک.

ئافرەتێن بەرنیاسێن بامەرنێ

رولێ ژن وکچێن بامەرنێ دهەمی بیاڤێن دیروکی دا ودهەمی وارا ودمی سەردەمان دا چ جار کێمتر نەبوو ژ رولێن ژن وکچێن کوردا ل هەمی دەڤەرێن هەر چار پارچێن کوردستانێ، ژن وکچێن بامەرنێ دهەمی وارێن ژیانێ بسەرکەفتیانە کارکریە، ومل بملێ زەلامی ڤە وچ جارا خو کێمتر نەدیتیە ژرولێ زەلامی. هەکە بەرپەرێت دیروکا بامەرنێ ڤەدمین دکیراتیا دیروکێدا هەتا نوکە دێ بومە گەلەک بەلگە هێنە ئاشکراکرن ئەوێن چ جارا من هزر نەدکر کو ژن وکچێن بامەرنێ دڤان قوناغادا سەرفەرازی وسەرکەفتیانە سەرێ خو وخێزاناخو وباژێرکێ خوا(بامەرنێ) وەلاتێ خو کوردستان بلندکری. لەوما هندەک ژن وکچێن بەرنیاس ودمنکەڤدای ل ناڤ سەنتەرێ باژێرکێ بامەرنێ ودگەل چالاکی و کارێت وان ژن وکچێن بامەرنێ لسەر دمە ودوارێن جودادا پێن ژیانێ دا دناڤ بەرپەرێت ڤێ پەرتوکێ بنڤێسین بو خاندەڤانان دمە دیارکرن.

١ - فەهیما خاتون

کچاحەجی رەشید بەگ بەرواری، دبیتە هەڤژینا شێخ غیاسەددینی کورێ شێخ بهائەددینێ نەقشەبەندی/ بامەرن وەکو کچە میر، رولەکێ مەزن وشوینهێل هەبوویە، دبەرفرەهبوونا دەسەلاتا شێخێن نەقشەبەندیێن بامەرنێ، ژبەرکو جاران وتانهازێ، عەشیرەت وبنەمالێن کوردان ژبو بەرفرەهبوونا دەسەلاتاخو وکێمکرنا ئاریشان دناڤبەرا هەڤدا، ڤان بنەمالا رەوشتا خزمایەتیێ بکاردئینا وبنەمالێن خویێ دەستهەلات، کچێن خو ددانە بنەمالا دەستهەلاتدار، بڤی رەنگی دەسەلاتا هەردو بنەمالان بزەڤەرترلێدهات. ژڤێ چەندێ، هەر چەندە تەکیا بامەرنێ دەسەلاتەکا دیننیا بێ توخیب هەبوو وتەڤایا عەشیرێن بەهدینان، شێخێن تەریقا نەقشەبەندی لبامەرنێ بـ (مەرجەع) دزانی وبئاستەکێ بەرچاڤ شکومەندیا ڤێ بنەمالێ لنک مەلکێن عیراقێ وپتریا بنەمالێن ناڤدارێن خوجهێن (میسلێ) بوو، ودیسان بنەمالێن تەریقا نەقشەبەندی ل (هەولێرێ) وبرمنگەکێ تایبەتی دگەل شێخێن تەریقێ ل (بارزان) یا پێکیربوو. ژبەرکو ژبلی تێکەلیێن دینی، دناڤبەرا تەکیا بامەرنێ وتەکیا بارزاندا، کو هەردوو هەلگرێن ئالا تەریقا نەقشەبەندیبوون، وەکو ژ تێکەلیێن (شێخ عەبدولسەلام بارزانی وشێخ غیاسەددین نەقشەبەندی/ بامەرنی) دهێتە دیتن.

وێنێ: فەهیما خاتون.

٣ - سیما مەتبەخێ یان سیما مەلبەخێ ل بامەرنێ سالا ١٩٤٩ زایینی.

ناڤێ وێ سیمەرخ بوو بەلێ بـ (سیما مەتبەخێ یان سیما مەلبەخێ) دهاتە نیاسین : بەرپرسا (شیلانێ) بوو، ئانکو دروستکرنا وبەرهەڤکرنا خارنێ دناڤ مەنجەلێن مەزن وفرەهـ لسەر ئاگری، بو شێخ ومەلا ومورێدا و وێوفیا و فەقا، و فەقیر و ژاران وریڤینکا ل تەکیا نەقشەبەندیا بامەرنێ، سیما مەلبەخێ ئەڤ شولە دکر بوخێراخو وبێ بەرامبەر, وێنێ سیما مەلبەخێ ل تەکیا نەقشەبەندیا بامەرنێ سالا ١٩٤٩ زایینی.

شیلان: چێکرنا خارنێ بمەنجەلان و برمنگەکێ مەزن وبەرفرەهـ و ژ گەلەک جورێت خارنێ پێکدهات بۆ ژمارەکا گەلەک مرۆڤان حازردکر، وبۆ هەرسێ دانێت رۆژێ دومختێ خۆ دا خارن یا حازربوو. جهێ شیلانێ وەکی ژۆرەکا درێژ و مەزن و بەرفرەهـ بوو، دناڤ قەسرا شێخ بهائەددینی دا بوو، تایبەتی دکەڤیتە دەستپێکا ئاڤاهیێ قەسرێ. وبەرپرسا شیلانێ ژنکەک بوو ناڤێ وێ (زولەیخا) بوو، پشتی زولەیخایێ ژنکەکا دی هات، ناڤێ وێ (ئامینا) بوو جهێ زولەیخایێ گرت، وپشتی (ئامینایێ) ژێ، ژنکەکا دی هات، ناڤێ وێ (سیمەرخ) بوو جهێ (ئامینایێ) گرت، بەلێ بـ (سیما مەلبەخێ یان سیما مەتبەخێ) یا بەرنیاس بوو.

شێخ تها بابێ شێخ مەزهەر مایی هوزانەک بـ (ئامینا) بەرپرسا شیلانێ گۆتیە:

یارەب تو ئامێ گەڕ بکەی
بێ چەنگ و نەینین و پەر بکەی
دابگریتن دەردێ زەخێ (زولەیخایێ)
دا دەرکەڤیت ڤێ مەلبەخێ (مەتبەخێ)
نیسکا شەڤێ ماشا شەڤێ
دابوو مەلایێ بێدوهێ
کیڤی کربوو فەقێ کەهێ.

٤ - خەم: ناڤێ ژنکەکێ یە، ژعەشیرەتا کوچەرابوون، بەلێ ل بامەرنێ دژیا، شولێ خەمێ ئەوبوو (بێریا) قەسرا شێخ بهائەدینی) بوو.

٥ - مەریەم وکچاخو مێم: دناڤ قەسرا شێخ بهائەددینی دابوو، وشولێ مەریەمێ وکچاخو خلمەتکارێن قەسرا شێخی بوون.

٦ - درێ: ناڤێ ژنکەکێ بوو ل ژێریا تاخێ شیڤاهرچا ل بامەرنێ، درێ شولێ خەیاتییێ (درینکەهێ). دکر دناڤ مالاخودا لسەر ومختێن حکومەتا ئمبراتوریەتا عوسمانی وحکومەتا دولەتا مەلکا ل عێراقێ.

٧ -مریەما سەیید مستەفای: شولێ خەیاتییێ (درینکەهێ) دکر ل تاخێ شیڤاهرچا، بو زانین مریەم دبیتە خیشکا سەیید تها بامەرنی.

٨ - عەدلا تەییێ عەلی گەلی: مالا عەدلایێ ل تاخێ گەلی بوو، دناڤبەرا سالێن (١٩٤٠ - ١٩٤٥ زایینی)، ژدایکبویە ژنکەکا ناڤ ودمنک وبەرنیاس بوو ل بامەرنێ، خەیاکەکا ناڤ ودمنک وبەرنیاس

بوو ل بامەرنێ، هەروسا کەسەکا گەلەکا جڤاکی بوو، ێەبرا دیوانا بوو.

٩ - ستی: لسەر وەختێ حکومەتا دەولەتا مەلکا ل عێراقێ، ستیێ گەلەک کارین دەستی چێدکرن ودرستکرن برێک وپێکی و شەهرمزاینێ، وەکی دروستکرنا گەلەک جورێن مەحفیرا بێن ڕەنگین. مالا ستیێ ل تاخێ گوندی بوو ل نێزیکی مناسبێ مەلا عەمەری. بو زانین ستی دبیتە هەڤژینا پیرموس ئیسلام بامەرنی ودبیتە دەیکا شەهید عەبدوللا پیرموسی.

١٠ - شوکریا نەقشەبەندی: شوکریایێ شولێ خەیاتییێ (درینکەهێ) دکر ل مالاخو ل تاخێ شێڤاهرچا، تایبەتی جلکێن کچ وژنکێن مالا شێخی بو دگەرکرن ودرین. لسەر وەختێ حکومەتا دەولەتا مەلکا. بو زانین شوکریا نەقشەبەندی دبیتە هەڤژینا شێخ بورهانی مالا وێ ل تاخێ شێڤاهرچا ل نێزیکی سەروکانیێ بوو.

١١ - عەیشا حەجی ئیسفی ژمالێت رێکانیا بوو: ژنکەکا ناڤ ودەنگ بوو ل بامەرنێ، ب شولێ (لێنانکەهێ) یا بەرنیاس بوو، مالا وێ ل نێزیکی سیکێ بوو. ولهەمی داوەت وسەیرانا وهەلکەفتا، عەیشا حەجی ئیسفی رادبوو ب چێکرنا و دروستکرنا خارنێ، هەروسا هندک کچ و ژنکێن بامەرنیا ژی هاریکاریا وێ دکر.

١٢ - مریەما سەید مستەفای: دبیتە هەڤژینا جەمیل تەوفق بامەرنی ب (جەمیلێ سور) یێ بەرنیاس بوو، پشتی جەمیلێ سور سالا ١٩٤٥ زایینی دگەل مەلا مستەفا بارزانی بەرەف رۆژهەلاتێ کوردستانێ چووین داکو پشکداریێ بکەن د دامەزراندنا (کومارا کوردستان) ل باژێرێ مهاباد سالا ١٩٤٦ زایینی، ئەڤجا مریەما سەید مستەفای، دەست بکارێ خەیاتیێ (درینکەهێ) کر ل بامەرنێ داکو بشێت زاروکێن خو خودانبکەت، وناڤێن زاروکێن وێ ژی ئەڤەنە (عزمت، بەهزاد، گولیزار).

١٣ - ئەسما میسێ خزێمێ: ژنکەکا بەرنیاس و ناڤ و دەنگ بوو ب کارێ خەیاتییێ (درینا جل و بەرکا)، ومالا ئەسمایێ ل تاخێ گەلی بوو ل بامەرنێ، گەلەک ژن و کچێن بامەرنێ و ژدەرڤەی بامەرنێ جلکێت خو دبرنە دەڤ (ئەسما میسێ خزێمێ) داکو جلکێت وان گەرکەت و بدریت ب جانی و رێک وپێکی.

١٤ - ئەسما حسێن محەمەد: ل روژا ١/٧/١٩٣٠ زایینی ل بامەرنێ ژدایک بویە، دبیتە هەڤژینا حەسەن عەبدولرەحمان سەعدوللا، خودان ٦ کور و ١ کچە، ژبەر هەلویستێ وێ یێ کوردینیێ ل سالا ١٩٨٠ زایینی دگەل هەڤژینێ خو و کورێ خو ئەحمەد بامەرنی هاتبونە گرتن وزیندانکرن ژلایێ حکومەتا عێراقێ ڤە، وئەسما حسین بامەرنێ د زیندانێ دا ل ژێریا عێراقێ سالا ١٩٨٢ زایینی چوو بەر دلوڤانیا خودێ.

وێنێ: ئەسما حسێن محمد بامەرنی.

١٥ - زەینەب ئەحمەد محەمەد بامەرنی، بەرنیاسە ب (زەینا زەحفێ) .

دبیتە دەیکا یادق و یەدیقایێ و لەیلایێ وحەمدیایێ: ئێک ژ ئافرەتێن زیرەک و بەرنیاس و ناڤ ودەنگ بو ل بامەرنێ، و گەلەک سەربور و پێزانێن دیروکا بامەرنێ تایبەتی و دیروکا دەڤەرێ هەبون. هەروسا (زەینا زەحفێ) گەلەک یا بجورعەت و سحبەت خوش بوو، ویەبرا هەمی مال و دیوانان بو ل بامەرنێ . پتر ژ ١٠٠ سالا ژیابوو، و ل سالا ١٩٩١ زایینی (زەینا زەحفێ) ل مالا کورێ خو یادقی ل دهوکێ دچیتە بەر دلوڤانیا خودێ.

دەڤەرا بامەڕنێ

وێنە ژلایێ: ئیمان بامەڕتی ل زڤستانا 2025 ێ

Asiya loqman

Journalist

پشتی دانوستاندنێن درێژ دەربارەی هونەرمەندێ مللی ڕێزدار (ڕۆمی هەرکی),
پتر ژلایێ پێشڤەبرن و دیارکرنا وان سترانێن فۆلکلۆری یێن ل ئاهەنگ و شەهیانان کو ژلایێ هونەرمەندێ گەنج ڕۆمی هەرکی دهێتە گۆتن, شیاییە ئاستەکێ جیاواز پێشانی گۆهداربوویان بدتن, هەردیسا کاك ڕۆمی شیاییە ژبۆ پتر سەرنجداربیا فۆلکلۆرێ کوردی چەندین تەکنیکێن تازە و نوی تەڤلی سترانێن خوە بکەتن داکو پەیوەندییەك باشتر هەبتن دناڤبەرا گۆهدارێن هونەرێ فۆلکلۆری یێ کوردی یێ کەڤنار وهونەرێ سترانکی یێ نهادا.

Yousf mziri photographer

ئەز وەک گەنجەکێ کورد ب رێکا چاڤکێ کامێرا خۆە ب هەولدەم جۆانیا کوردستانێ نیشا جیهانێ بدەم ئەڤ بیرۆکە ل دەف من بیرۆکەکا جۆانە و ئەز بەردەوامم لسەر ئەڤی کاری چونکی کوردستان خۆدان جۆنیەکا سرۆشتی یا بێهەمپایە و چاندەکا دەولەمەند و میراتەکێ مێژوویێ دەولەمەند یێ هەی.

وێنێت من ژ چیا و دەشت و سرۆشتێ کوردستانێ و گۆند و باژێر و دیسا کۆلتۆر ژ چاندا نەتەومیی مینا (جلو بەرگێن نەتەومیی و گۆڤەند و سەما و جهێن دیرۆکی و وێنەیێن شێرەژنێت کوردا) بخۆڤە دگرت.

دیسان ب ڤێ کارێ ئەز دکەم دەرفەتێ ددەمە جیهانێ کو روویێ راست یێ کوردستانێ ببینیت و میراتا چاندا کوردی ب پارێزم بۆ نفشێ داهاتی و دبیتە هاریکاریەکا گەشتیاری ب ناساندنا جۆانیێن کوردستانێ و بەلگەنامەیێن وێنەیی ژ وان گهۆرینێن کو دناڤ سرۆشت و چاندا کوردیدا دقەومن چێدکەم و هەروسا هەر سالێ

ل ڕوژەکێ بەری جەژنا نەورۆزێ ئامادەکاریا دکەم ژ بۆ چرکاندنا وێنەیێن نەورۆزا کوردی.چونکی نەورۆز یەک ژ گرنگترین و جۆانترین بۆنەیێن کوردییەکو دکارم وێنەیێن گەلەک کاریگەر و پڕواتا ژێ بگرم وەک: ئاگرێ نەورۆزێ و مرۆڤێن ل دۆر ئاگری و جلۆبەرگێن ڕەنگین و نەتەومیی یێن کوردی د جەژنێدا.

هزر ل وێ ئاخفتنا چاكدا بكە! ياكو تەژبيركرى بكى كريار.

ژبەركو! ژبەرى ئەو ببتە كردار هزرەك باشبى.

Roj A ME

MAGAZINE 2025_2026 NO.9